

Србијашуме

ШУМЕ

Интервју: директор Крсто Јањушевић

СРЕЋНИ НОВОГОДИШЊИ И БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ!

ИНТЕРВЈУ

Крсто Јањушевић, нови вршилац дужности директора ЈП „Србијашуме“ 4

ШГ „ПРИЈЕПОЉЕ“

ШГ „ПРИЈЕПОЉЕ“ 7

ШГ „КРАЉЕВО“

Директор Крсто Јањушевић отворио реконструисану шумарску кућу „Сокоља“ у ШГ „Столови“ Краљево 10

РАЗГОВОР

На крају пословне године разговарали смо са директорима важних институција шумарства: извршном директорком Завода за заштиту природе Србије, директором Института за шумарство, директором Средње шумарске школе и деканом Шумарског факултета, са којима имамо добру сарадњу и желимо да је интензивирамо у наредној години. 12

СВЕТСКИ ДАН РЕЗЕРВАТА БИОСФЕРЕ

Обележен Светски дан резервата биосфере 18

СЕМИНАР

XIII семинар за управљаче заштићених подручја 20

ПЛАН РАЗВОЈА

План одрживог развоја за шумско подручје на делу којим газдује ЈП „Србијашуме“ 22

Правилник о изради основа газдовања шумама и извођачком пројекту 23

АКЦИЈЕ САДЊЕ

Акције садње у газдинствима ЈП „Србијашуме“ 24

СРПСКИ СЕКАЧИ

Српски орлови секачи моторном тестером освојили бронзану медаљу на 35. светском првенству секача моторном тестером 26

СЕКТОР ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

„Управљање ванредним догађајима и ванредним ситуацијама са фокусом на шумске пожаре“ 30

ЈУБИЛЕЈ

Јубилеј Шумарског Факултета Универзитета у Београду 31

ИНСТИТУТ ЗА ШУМАРСТВО

Оснаживање земаља Средње и Источне Европе да развијају Стратегије и Акционе планове биономије 32

НОВОГОДИШЊЕ ЈЕЛКЕ

Купујте јелке са бусеном 34

БОЈЧИНСКА ШУМА

Сакупљање семена хрasta 35

СРЕДЊА ШУМАРСКА ШКОЛА

Упознајте поучну стазу „Равни Гај“ 36

ДАНИ ГЉИВА

Дани гљива Дивчибаре 2024 38

ОДЛАЗАК У ПЕНЗИЈУ

Шума му дража од фотеле 40

Одлазак у пензију 41

Ревија за рад и пословну сарадњу,
маркетинг и интегрално газдовање
шумама

Оснивач и издавач

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“

Директор

Крсто Јањушевић

Главни уредник

Сузана Видановић, маг. ек.

Редакциони одбор

1. Тихомир Мурић, извр. дир. Сектора за шумарство, коришћење и комерцијалне послове
2. Предраг Главоњић, извр. дир. Сектора за ловство, правне послове и маркетинг
3. Александра Радиновић, дир. Сектора за развој и стратешко планирање
4. Јеша Ерчић, дир. Сектора за шумарство и заштиту животне средине
5. Александар Воркапић, дир. Сектора за коришћење шума
6. Александар Шалипур, дир. Сектора за комерцијалне послове

Адреса редакције

ЈП „Србијашуме“, Ревија „Шуме“
Нови Београд, Михајла Пупина 113
Телефон: 011 301 84 94

Уплата за претплату и друге маркетиншке услуге на рачуне број 106-8863-65 код Banca Intesa a.d. 205-14313-23 код Комерцијалне банке 245-0011771202024-52 код Агробанке са назнаком за Ревију „Шуме“
Рукописи и фотографије се не враћају
За изнете чињенице у ауторским текстовима није одговорна редакција
Решењем министра за информације Републике Србије, „Шуме“ су уписане под регистарским бројем 1378 бр. 413-00-131-97-01

Ревија „Шуме“ је као публикација од посебног интереса ослобођена пореза

Молимо читаоце на сарадњу,
рукописе шаљите на:
e-mail: revijasume@srbijasume.rs
www.srbijasume.rs

Фотографије

Миле Радоичић

Припрема и штампа

„Бирограф“, Земун

CIP - Каталогизација у публикацији
Народне библиотеке Србије,
Београд 630
ШУМЕ
ISSN 0354-298X
COBISS.SR-ID 33831431

Интервју са в.д. директора Крстом Јањушевићем

в.д. директора ЈП „Србијашуме“
Крсто Јањушевић

1. Влада Републике Србије именовала Вас је 08. августа, ове године за вршиоца дужности директора ЈП „Србијашуме“.

Какво сте стање у предузећу затекли и Ваше виђење пословања у протекла три месеца?

Нисам био задовољан са стањем које сам затекао у предузећу. Од заостатака у плановима производње и продаје дрвних сортимената, што је за последицу имало и лош финансијски резултат, до организационе структуре запослених која се огледала у дисбалансу између радника на терену и радника у администрацији.

Уз започету систематизацију радних места, као и добро остварење планова за претходна три месеца, успели смо да стабилизујемо финансије и дођемо у ситуацију да можемо рећи да имамо пројекцију за позитиван пословни резултат на крају године.

Изузетна сарадња са ресорним министарством за пољопривреду, шумарство и водопривреду – Управом за шуме резултирала је уговором, по конкурсу за доделу средстава за одрживи развој и унапређење шумарства у 2024. години, у износу од 667 409 228,00 динара.

Када је у питању делатност управљања заштићеним подручјима, са министарством заштите животне средине, са којим такође имамо изузетну сарадњу, уговорили смо суфинансирање Програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса у износу од 117 517 450,00 динара.

У том тешком периоду, морам истаћи и исказати велику захвалност председнику Републике, господину Александру Вучићу, за његову подршку мом тиму и мени, као и свим запосленима у ЈП „Србијашуме“.

2. Поводом 33 година постојања и рада предузећа 01.октобра, организовали сте акцију садње на Кошутњаку, у присуству председника Владе Републике Србије Милоша Вучевића и представника релевантних институција у Србији.

Том приликом сте изјавили за медије да ће „Србијашуме“ као друштвено одговорна компанија до краја године засадити још 2.300.000 садница.

Прославу 33. рођендана нашег предузећа смо обележили садњом на целој територији Републике Србије, уз присуство премијера Милоша Вучевића и других представника државних и научних институција.

Ми интензивно настављамо са испуњавањем свих планираних активности до краја 2024. године, које подразумевају и садњу 2 300 000 садница, пре свега на пошумљавању површина на којима шуме никада нису постојале, дакле повећамо шумовитост Србије али и на пошумљавању површина као вид обнове шума на просторима где су некада биле али због биотичких и абиотичких чинилаца (пожара, штетних инсеката, сушења, ветролома, снегоизвала) смо морали да их уклонимо као део санационог плана и спречимо даље ширење тог негативног утицаја.

Желимо да јачамо шумске екосистеме, јер само здрави екосистеми могу бити брана климатским променама и зауставити нестајање биодиверзитета.

3. Ову годину обележили су шумски пожари. Велики допринос у гашењу пожара дали су и запослени из неколико шумских газдинстава. Да ли имате податак колика је процена штете?

Последњих деценија сведоци смо све чешћих појава шумских пожара. Климатске промене и глобално загревање, услед којих су лета све топлија и сувља, ветрови све снажнији, а кишни периоди све променљивији, стварају погодне услове за појаву шумских пожара.

Шумски пожари представљају озбиљан и непредвидив друштвени, еколошки и економски проблем, који читаве пределе претвара у пустош. Доводе до уништавања животне средине и наноси се непроцењива штета шумским екосистемима, другим материјалним добрима али угрожавају и безбедност и здравље људи и стоке. Из тог разлога шумски пожари представљају најпогубнији вид делимичног или потпуног уништавања и девастације шума, где долази до уништавања флоре, фауне и станишта различитих биљних и животињских врста.

Ова 2024. година остаће упамћена као једна од најизазовнијих година када су шумски пожари у питању.

Када су у питању штете од шумских пожара у 2024. години, још увек је рано за било какве

процене, с обзиром да висина штете зависи од низа чинилаца, као што је врста дрвећа, тип пожара, величина опожарене површине и интензитета причињене штете. ЈП „Србијашуме“ је започело са активностима на детаљном прегледу свих опожарених површина, а у зависности од потребе ће се у наредном периоду започети са активностима на санацији опожарених површина. Међутим, према првим прелиминарним извештајима, ЈП „Србијашуме“ је у току критичног периода током лета 2024. године, само за трошкове на гашењу пожара утрошило око 43.000.000 динара.

4. Половином октобра месеца посетили сте 15 шумских газдинстава и разговарали са представницима тих газдинстава.

Да ли нам можете рећи која је била тема тих пословних састанака?

Тема ових састанака са шумским газдинствима је била анализа пословања за првих девет месеци, оперативни планови за последњи квартал у овој години, на којима сам инсистирао да се морају реализовати у складу са предвиђеним плановима, и од свих својих сарадника сам тражио пун професионални ангажман и посвећеност у остваривању истог.

Трудим се и настојим да разговарам са што више запослених, да послушајем њихове проблеме као и сугестије, а све у циљу напретка предузећа.

Имамо много вредних и стручних људи, снажну подршку државе и велики сам оптимиста да ће ЈП „Србијашуме“ бити једно од најуспешнијих предузећа за газдовање шумама у овом делу Европе.

Поносан сам што сам недавно присуствовао обежавању 104. године рада Шумарског факултета и том приликом, као в.д. директора ЈП „Србијашуме“ уручио уговоре о раду у нашем предузећу, за петоро најбољих студената који су дипломирали.

5. Усвојили сте на Надзорном одбору предузећа годишњи програм пословања за 2025. годину.

Да ли можемо добити информацију које су то главне смернице и на шта сте ставили посебан акценат?

Надзорни одбор предузећа је усвојио предложени годишњи програм пословања за 2025. годину, који је развојног карактера, са посебним акцентом на најобимнији план пошумљавања у последњих 30 година.

Заштита шума, гајење, коришћење и унапређење шума, производња шумског репродуктивног и садног материјала, као и изградња техничке инфраструктуре су неке од планираних активности које треба да доведу до унапређења свих области којима се предузеће бави, јер су захтеви државе, и друштва који се постављају пред «Србијашуме» веома сложени и проистичу из чињенице да су шуме обновљив природни ресурс и добро од општег интереса.

Остварење тих циљева значи трајност у приносу, повећање прихода али и јачање целокупног шумарског и дрвно – прерађивачког сектора Републике Србије.

Подизање шумовитости Србије, јачање њених плућа, остварићемо и кроз планиране пројекте са градовима и општинама у Србији, у циљу додатног озелењавања предшколских и школских дворишта.

Кроз такве пројекте желимо да пошаљемо поруку најмлађима о значају посађених садница, као део мисије колективног утицаја, које те установе имају.

Са друштвено – одговорним компанијама, наставићемо са реализацијом акција пошумљавања, јер су успешне компаније уједно и загађивачи, тако да њихов допринос очувању Србије треба да буде одраз њихове нужности.

6. На крају овог интервјуа, какву визију имате и како видите „Србијашуме“ у будућности?

Са својим тимом, на чијем сам челу, желим да створим најреспектабилнију фирму за газдовање шумама, која ће водити рачуна о својим запосленима, нашим пословним партнерима, широј друштвеној заједници на еколошким, економским и социјално-културолошким принципима.

Када кажем еколошким принципима онда мислим на одрживо управљање шумским ресурсима, и природи блиском газдовању, а највећи мотив на том путу треба да нам буде то што нам је поверен најлепши ресурс најлепше земље на свету.

Економски принцип се огледа у томе, што шумарство и дрвна индустрија генеришу близу 60 000 запослених, и представљају 5. сектор прерађивачке индустрије Србије по суфициту у спољно-трговинској размени производа са земљама из иностранства.

Те две делатности често имају исте стратешке циљеве, представљају један јединствен ланац стварања додате вредности и представљају прави пример циркуларне, или кружне економије.

Такође, планирамо да све наше капацитете и потенцијале у општинама и градовима ставимо у функцију развоја и туризма, одмора и рекреације људи, кроз заједничке пројекте са надлежним институцијама.

Желим да „Србијашуме“ у очима јавности не буду видљиве само кроз сегмент коришћења шума, већ да јавност постане свесна да је то само један у низу процеса, који има за циљ унапређење стања шумских екосистема.

На самом крају, али можда и најважније - инсистираћу да се као предузеће и струка односимо према шуми, на начин да успоставимо функционални модел заштите природе, кроз остваривање складног односа људи и њихових развојних потреба са природом.

ШГ „ПРИЈЕПОЉЕ“

Директор ШГ „Пријепоље“ Светозар Ћирковић

О Шумском газдинству „Пријепоље“, разговарали смо са директором газдинства Светозаром Ћирковићем.

ШГ „Пријепоље“ се налази у западној Србији и према шумско привредној подели од 1962. године спада у лимско подручје. Површина газдинства се својим западним делом налази на тремеђи Србије, Црне Горе и Републике Српске.

На овим просторима је 1923. године извршено разграничење државних од приватних шума.

Успешна традиција шумарства је прича о ШГ „Пријепоље“, које газдује на 65.523 ха. Од тога 57.549 ха обрасло земљиште односно 22.232 ха (34%) високих шума, 18.722 ха (29%) изданаčkih шума, 10.081 ха (15%) шикаре и шибљаци, 7.962 ха (12%) културе и остало (10%). Укупна дрвна запремина износи 7.982.123 м³, а просечна по хектару износи 147 м³. Запремински прираст је 219.169 м³, а просечни прираст износи 4,1 м³.

ШГ „Пријепоље“ обавља стручно-техничке послове у шумама сопственика на укупној површини од 43.390 ха.

У саставу газдинства се налазе три шумске управе: ШУ „Пријепоље“ 27.774 ха, ШУ „Прибој“ 22.025 ха и ШУ „Нова Варош“ 15.724 ха, које се територијално поклапају са административним општинским подручјима Пријепоље, Прибој и Нова Варош.

У ШГ „Пријепоље“ постоје два отворена ловишта „Ожал“ и „Љесковац“ као и рибарско подручје у саставу ПП „Златибор“ у делу које припада ШГ „Пријепоље“.

Расадник шумског садног материјала „Камена Гора“ налази се на 1200 м.н.в. на површини од 1,41 ха и у њему се производи искључиво класични садни материјал смрче, црног и белог бора. Семе за производњу садног материјала бере се или сакупља у селекционским објектима којих у ШГ „Пријепоље“ имамо пет. ШГ „Пријепоље“ улаже велике напоре за пошумљавање

голети и необраслих површина, а у циљу неге и обнављања шума у 2025. години план газдинства је да пошумимо велики број необраслих површина, за шта смо определили 250 000 садница произведених у сопственом расаднику.

Иначе ШГ „Пријепоље“ је подељено на двадесет девет газдинских јединица и послове израде и писања Основе газдовања шумама обавља служба уређивања шума ШГ „Пријепоље“, која годишње просечно на површини од 6.500 ха прикупи и обради податке за израду истих.

У шумским управама нашег газдинства имамо и шумарске куће, које могу својом понудом да привуку туристе као и запослене у ЈП „Србијашуме“.

Из ове понуде посебно се могу издвојити шумарска кућа „Камена Гора“ и шумарска кућа „Водена пољана“ која је у 2023. године реконструисана и тако поред старог сјаја добила модернији изглед. Шумарска кућа „Водена пољана“ је смештена у срцу Златара, газдинска јединица од изузетног значаја за газдинство. Одликује се очуваним четинарским шумама најбољег квалитета. У предивном амбијенту планине Златар, у близини шумарске куће, лепоту Златара и „Водене Пољане“ употпуњује манастир Светог Козме и Дамјана. Површина ГЈ „Златар 1“ је 3399 ха, од тога је обрасло 3207 ха. Високе шуме су на површини 2291 ха. Укупна запремина у газдинској јединици је 988 160 м³.

Основни постулати на којима се заснива постојање и рад ЈП „Србијашуме“ у нашем газдинству поштују се, па се тако главни акценат даје на заштиту, гајење, унапређење, па тек онда на коришћење шума.

Када је у питању заштита шума међу првима смо у ЈП „Србијашуме“ још 2003. године у сопственој радионици конструисали и поставили на терен феромонске клопке у четинарске комплексе, на стална и привремена стоваришта, а у циљу контроле бројности поткорњака.

Заштита од бесправних сеча је свакодневна обавеза чуварске службе и свих запослених у ШГ „Пријепоље“.

Против пожарна заштита у периодима појачане опасности од пожара спроводи се на високом нивоу у сарадњи са Сектором за ванредне ситуације, при МУП-у Републике Србије.

Приоритет свих наших планских задатака је гајење шума. Годишње се у ШГ „Пријепоље“ у просеку на површини од 3. 200 ха планирају и обаве радови на гајењу шума. Кроз мере неге, односно просту или проширену репродукцију настојимо да ускладимо планове исказане у ОГШ са реализованим. Акцент пре свега стављамо на оснивање нових шума као и на мелиорацији деградираних шума, тако да у просеку на 100-120 хектара годишње, реализујемо ове радове.

Када је у питању коришћење шума, просечан сечиви етат газдинства је 82 000 м³ бруто дрвне запремине или 72 000 м³ нето дрвне запремине.

Мањи принос од планираног може да се оправда због процеса реституције, у коме смо остали без дела вреднијих шумских комплекса. Главне врсте дрвећа су нам : буква, храст, јела, смрча, црни и бели бор. Просечно учешће техничког дрвета у сортиментној структури је 60-70%.

Послове сече и привлачења обављају предузећа регистрована за ту делатност.

Отвореност шумских комплекса је у просеку 13,46 км/1000 ха. Наша амбиција је да коришћењем сопствене механизације отвореност повећамо на 26,79 км/1000 ха.

Од 2014. године богата и разноврсна природна и културна баштина, са комплексима очуваних шумских екосистема довела је до тога да се 25.930 ха стави под заштиту државе кроз различите режиме заштите. Тренутно је ШГ „Пријепоље“ управљач у ПИО „Камена Гора“ - 7.762 ха, ПИО „Озрен Јадовник“ - 10.284 ха, СРП „Клисура реке Милешевке“ - 1.244 ха, део ПП „Златибор“ - 6.640 ха и СПП „Црни Бор-Лира“.

Камена Гора је део планинског краја Старог Влаха, простране висије динарских површина и планинских венаца. Лежи у крајњем југозападном делу Србије, уз границу са Републиком Црном Гором. Подручје је стављено под заштиту да би се очувале геоморфолошке, хидрогеолошке и биолошке вредности планинског подручја, које је аутентично по дубоким клисурама и мозаичном распореду шумских, ливадских и тресетних заједница које чине овај простор јединственим у овом делу Србије.

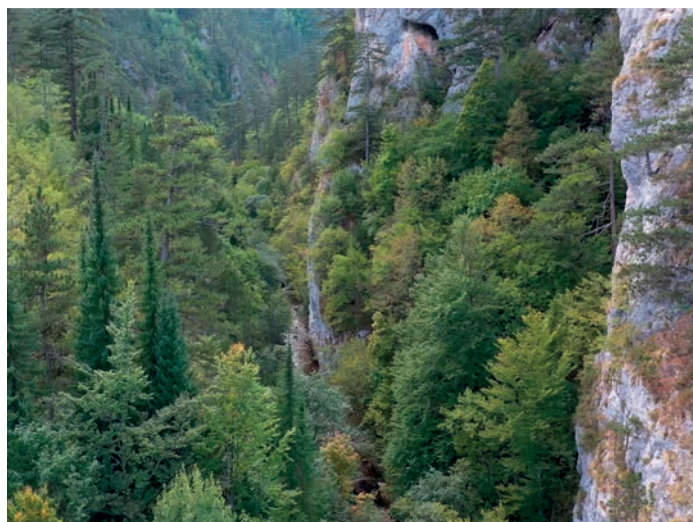
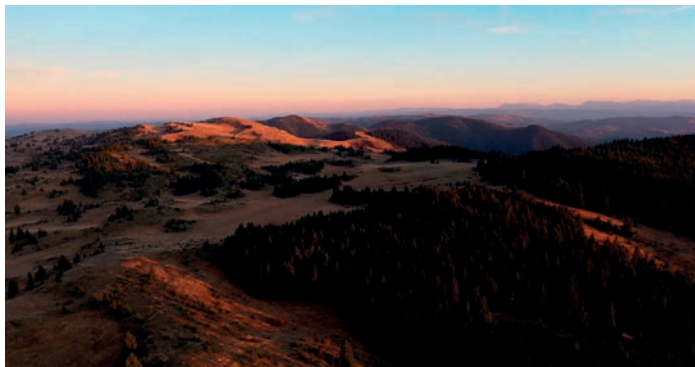
Предео изузетних одлика „Озрен-Јадовник“ одликује очувана природа, изузетно расчлањен рељеф са великом динамиком падина, избразданих клисурама и кањонима река и потока, непрегледна пространства под ливадама и пашњацима. Изузетно атрактиван пејзаж, као и изражена геолошка и биолошка разноврсност. Простор одликује и специфичан рурални амбијент са вредним објектима етно наслеђа, који представљају одраз духовности и живота становништва и веома вредно културолошко наслеђе. Културно-историјско наслеђе заштићеног подручја карактерише присуство манастирског комплекса Давидовица-споменик културе од великог значаја, рушевине манастира Мили на Лиму код Бродарева-споменик културе, заселак Тичије Поље.

Подручје клисура реке Милешевке је стављено под заштиту да би се очувале природне појаве и феномени у рељефу, геологији и хидрологији, који су условљени веома израженом орографијом терена и географским положајем и посебно, ради очувања природне

реткости-терцијалне и ендемореликтне врсте Панчићеве оморике *Picea omorica*, чија је најјужнија тачка распрострањања. Заштита се односи и на изворне шумско планинске екосистеме са високим степеном флористичког богатства, валоризованих са становишта очувања генофонда и биолошке разноврсности. Реликтне полидоминантне шумске заједнице оморике и црњуше (*erico-piceetum omoricae mitum*) црног бора и црног граба (*Ostrio-Pinetum nigrae*), аутохтоне шуме питомог кестена и букве, мешовите шуме питомог кестена и бора,

кестена и граба и бројних ендемичних, реликтних и угрожених врста од националног и међународног значаја, које попут једнострано цветног звончића (*Campanula secundiflora*) и белоглавог супа (*Gyps fulvus*) овде налазе уточиште.

Културно – историјски значај непосредне и шире околине заштићеног природног добра Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке“ је изузетан и ту је неопходно поменути непокретна културна добра од изузетног значаја као што су Манастир Милешева и град Милешевац. Они су заштићени још 1947. године посебним решењима Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе Републике Србије.

ШГ „Пријепоље“ у свом саставу има 172 запослена радника. Од тога 160 на неодређено и 12 на одређено време. У текућој 2024. календарској години, до краја октобра месеца ШГ „Пријепоље“ може да се похвали са резултатима реализације планских задатака. Наиме, сеча и израда у односу на годишњи план извршена је са 108 %, привлачење са 88%, продаја са 97% и гајење са 100%.

Дознака у функцији производно- финансијског плана за 2025. годину завршена је у планираном року. Дозначена дрвна маса износи 83.535 м3 бруто односно 72.362 м3 нето.

„С обзиром на тешку финансијску годину, односно на проблеме изазване кризом на

тржишту дрвета и дрвним сортиментима, ШГ „Пријепоље“ може се похвалити да смо се изборили са изазовима и да успешно приводимо крају пословну годину.

ШГ „Пријепоље“ ће у потпуности наставити да спроводи пословну политику ЈП „Србијашуме“, на челу са директором Крстом Јањушевићем“ - рекао нам је на крају разговора директор газдинства „Пријепоље“ Светозар Ђирковић.

Директор Крсто Јањушевић отворио реконструисану шумарску кућу „Сокоља“ у ШГ „Столови“ Краљево

Вршилац дужности директора Крсто Јањушевић, половином октобра месеца, обилазио је шумска газдинства у систему ЈП „Србијашуме“ и организовао састанке са руководством тих газдинстава. Тема састанака је била анализа пословања за првих девет месеци и оперативни планови за последњи квартал 2024.године. Након обиласка газдинстава, директор Јањушевић је отворио реконструисану шумарску кућу у Краљеву, на Сокољи, у присуству великог броја званица, заменице градоначелника Краљева, Кристине Марковић, заменика директора Средње шумарске школе Горана Бијанића, инспектора Управе за шуме при Министарству пољопривреде, шумарства и водопивреде и представника наставне базе Шумарског факултета на Гочу.

Свечаном отварању шумарске куће присуствовали су и представници три шумска газдинства: ШГ „Столови“ Краљево, ШГ „Шумарство Рашка“ и ШГ „Крагујевац“.

Шумарска кућа „Сокоља“ налази се у подножју планине Гоч, у ГЈ „Сокоља“, економски највреднијој газдинској јединици у ШГ „Столови“ Краљево. Назив „Сокоља“ потиче од речи соколарство, тј. лов помоћу соколова, што је била привилегија средњовековних владара, по шумама планине Гоча, у доба Немањића.

Разговарали смо са директором ШГ „Столови“ Краљево, Драганом Рељићем, који нам је том приликом рекао:

Шумарска кућа „Сокоља“ зидана је двадесетих година прошлог века, тако да је ова реконструкција извршена после једног века. За време II светског рата овде је била смештена партизанска болница, што сведочи и спомен плоча која се налазила на згради, коју смо рестаурирали и вратили на исту. После II светског рата почиње интензивно и планско газдовање шумама Гоча, које постају једно велико радилиште. У овој згради у приземљу била је радничка менза, у којој се свакодневно хранило 40 радника, а на спрату су биле канцеларије за шумарске инжењере и техничаре, као и собе за спавање.

Почетком овог века процесом реструктурирања у ЈП „Србијашуме“, ШГ „Столови“ Краљево остаје без производних радника (секачи, возачи трактора

и камиона, шумски радници..) тако да приземни део ове зграде губи дотадашњу функцију. И зуб времена је узео свој данак, па овај објекат почиње да пропада све више.

Ми из шумског газдинства сматрали смо да ово газдинство и ова газдинска јединица као економски највреднија, заслужује да има један овакав репрезентативни објекат који би био место за одржавање семинара, састанака, одмор, дружење, прославе наших запослених и служио на понос свима нама.

У току 2022. године почела је комплетна реконструкција објекта и инсталација, која је у складу са финансијским могућностима газдинства настављена 2023. године, а ове године је завршена и приведена намени. Шумарска кућа има око 200 м² простора у два нивоа. Поседује конференцијску салу за 30-40 људи, кухињу, две канцеларије, магацински простор, два апартмана и собу за видео

надзор и ИТ опрему.

Реконструкција овог објекта коштала је око 15 милиона динара, од тога на грађевинске радове и на објекту утрошено је око осам милиона динара, за комплетно опремање објекта око 3,5 милиона динара и на уређење екстеријера (надстрешнице, спомен чесма са фонтаном, зидани камени потпорни зидови, садња декоративног и жбунастог украсног растиња и ост.) око 3,5 милиона динара, који је у највећој мери урађен са нашим радницима, у властитој режији. Поред објекта подигнута је спомен чесма са фонтаном у част бившег директора овог газдинства Марјановић Братислава, дипл.инж. шум. који је својим домаћинским радом поставио добре темеље овог газдинства и развио одличну путну мрежу шумских путева са коловозном конструкцијом.

Подигнута спомен чесма са фонтаном, у част бившег директора овог газдинства Марјановић Братислава, служи за понос и ово је само мали знак поштовања и захвалности за његове заслуге, да се не заборави“– рекао нам је на крају разговора директор ШГ „Столови“ „Краљево“ Драган Рељић.

На крају њословне године разговарала сам са директорима важних институција шумарства: извршном директорком Завода за заштиту природе Србије, директором Института за шумарство, директором Средње шумарске школе и деканом Шумарског факултета, са којима имамо добру сарадњу и желимо да је интензивирамо у наредној години.

*Директорка Завода за заштиту природе Србије
Бранка Вуџковић*

О раду Завода за заштиту природе Србије, о плановима за наредну годину и о сарадњи са ЈП „Србијашуме“ разговарала сам са Бранком Вуџковић, извршном директорком Завода за заштиту природе Србије.

„Завод за заштиту природе Србије основан је 1948. године, као стручна установа која обавља делатности заштите и унапређења националне природне баштине и од тада започиње рад на институционалној заштити природе и успостављању система заштићених природних добара у нашој земљи.

У циљу проучавања и заштите јединствене природне баштине, Завод сарађује са домаћим међународним и стручним установама како би се спровеле мере активне заштите које омогућавају одрживо управљање и развој заштићених подручја. Уважавајући најновија научна достигнућа и принципе заштите и очувања геолошког, биолошког и предеоног диверзитета, стручњаци Завода реализују мултидисциплинарна истраживања и примењују интердисциплинарне методе заштите природних добара.

Завод делатност заштите, очувања и унапређења природних вредности Србије остварује

проглашењем заштићених подручја, и то: националних паркова, паркова природе, предела изузетних одлика, специјалних резервата природе, споменика природе, станишта и природних реткости. Заштита и проглашење природних добара заштићена заснивају се на обављеном истраживању и валоризацији подручја, на основу којих се раде студије заштите, у оквиру којих се утврђују категорије, мере и режими заштите за подручје које је било предмет истраживања.

Мрежу заштићених подручја у Србији тренутно чине 474 природна добра, која се простиру на 766.183 ha и чине 8,66% територије Србије. За природне реткости проглашено је 1784 строго заштићених и 866 заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива.

По питању заштите природних добара, током 2024. године израђене су следеће студије заштите: Парк природе „Јастребац“, Предео изузетних одлика „Рудник“, Специјални резерват природе „Одоровачко поље“, док је у финалној фази израда студија за подручја: Сврљишке планине и Клисурса Сврљишког Тимока.

План је да до краја 2025. године буду израђене студије заштите за природна добра Озрен-Девица, Троглав-Чемерно и Гиљева.

Поштована директорка, из вишегодишњег искуства знам да је сарадња са Заводом за Заштиту природе Србије, уназад неколико година била на високом нивоу и да смо имали много заједничких акција и активности. Да ли сматрате да та сарадња треба да се настави и да буде још боља у будућем периоду?

Наравно, да сарадња Завода и „Србијашумама“ треба да се интензивира у наредном периоду. Поред рада на проглашењу заштићених подручја, стручњаци Завода прате стање, обављају надзор и пружају стручну помоћ управљачима заштићених

подручја. Посебан значај у раду Завода у заштити природе има сарадња Завода са ЈП „Србијашуме“, као управљачем заштићених подручја, која заузимају највећу површину територије Србије под заштитом у статусу природног добра.

Јавно предузеће „Србијашуме“ управљач је 66 заштићених подручја, међу којима се издвајају паркови природе: Голија, Златибор, Стара планина, Сићевачка клисура и предели изузетних одлика: Цер, Столови, Жељин, Маљен, Озрен-Јадовник, Камена гора, Авала, Космај, Лептерија-Сокоград, специјални резервати природе: Јелашничка клисура, Мојстирско-Драшке планине и бројни резервати природе.

Са директором Института за шумарство др Љубинком Ракоњцем разговарала сам о раду и активностима Института за шумарство.

Реците нам нешто о почетку рада Института за шумарство?

За прве почетке рада Института за шумарство узима се 1927 година, када је тадашње Министарство шума и руда основало Институт за научна истраживања у шумарству. У новој ФНРЈ, званично Институт за шумарство основан је 1946. године, када га је Уредбом Влада Народне Републике Србије на предлог Министра шумарства, основала и организовала за научна истраживања у шумарству. Од 1998. године, Институт за шумарство се припаја ЈП „Србијашуме“ и организује као део предузећа. Након тога, Влада Републике Србије Одлуком од 19. Фебруара 2004. године, поново оснива Институт за шумарство, као независну научноистраживачку установу. Ми под тим називом послујемо са успехом и данас.

Шта се променило и како је текао развој Института за шумарство од када сте на позицији директора Института?

У последњих 20 година Институт је прошао кроз период реорганизације и унапређења. Затечено стање је било изузетно лоше, али о том периоду не бих трошио речи. Важно је у ком се стању Институт сада налази.

Тренутно је на Институту запослено 60 радника, од тога 29 доктора наука (48%), 16 магистара/мастера. (27%). На основу заступљености доктора наука, магистара и мастера у укупном броју запослених спадамо у сам врх научно-истраживачких институција у земљи.

Основни циљ пословања Института се огледа у обезбеђењу што је могуће бољих услова за рад свим истраживачима. Значајна средства улажемо у техничко опремање истраживача и лабораторија Института. Приоритет у пословању је да се запосленима обезбеди најсавременија опрема,

Сарадња Завода и ЈП „Србијашуме“ у области унапређења заштите природе одвија се у више правца и нивоа, и то, од валоризације простора за заштиту, израде мера и режима заштите за шумске екосистеме у студијама заштите, спровођења модела и метода управљања заштићеним подручјем, извођења мониторинга и научно-истраживачких пројеката из области биолошког, геолошког и предеоног диверзитета, до презентација и популаризације заштићених подручја којима управљају „Србијашуме“ – **рекла нам је на крају разговора Бранка Вујовић, извршна директорка Завода за заштиту природе Србије.**

*Директор Института за шумарство
Др Љубинко Ракоњац*

као и рад на софистицираним лабораторијским уређајима. То је стандард коме тежимо већ дужи низ година. Од почетка 2023. године до данас уложено је близу милион еура у опремање лабораторија.

У претходном периоду се издвајају значајна средства за обнављање возног парка, при чему је сада просечна старост 4 године. Улаже се пуно и у канцеларијске и заједничке просторије, реновиране су све канцеларије и мокри чворови, замењени сви прозори и др. Новац за напред наведено обезбеђен је већим делом из сопствених средстава, на шта смо посебно поносни јер представља пример домаћинског пословања.

Залагањем свих запослених у Институту, успели смо да акредитујемо Лабораторију по стандарду ИСО 17025.

Поред већ формиране научно-истраживачке станице на подручју Београда (у Липовици), у наредном периоду предвиђа се формирање друге станице на подручју Пеиштерске висоравни (на Штављанској Брзи).

Институт за шумарство је издавач часописа „Sustainable Forestry“ на енглеском језику, суиздавач међународног часописа „Seefor“, суиздавач часописа „Шумарство“ и „Етноботаника“.

Истраживачима је омогућено усавршавање у земљи и иностранству, са циљем повећања нивоа знања и размене искустава неопходних за даљи напредак појединаца и Института као целине.

Рекли сте да Институт има развијену сарадњу са институцијама из иностранства, занима ме каква је сарадња са институцијама у Србији?

Истраживачи института за шумарство су ангажовани на реализацији великог броја пројеката:

- Пројекти Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме
- Пројекти Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања
- Пројекти Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за заштиту биља
- Пројекти и послови секретаријата за заштиту животне средине Град београд
- Пројекти за Ј.П. Србијашуме
- Пројекат за Ј.П. Н.П. Копаоник
- Пројекти са привредом

Укупан број пројеката које Институт за шумарство реализује у 2024 години је 20, са тенденцијом даљег повећања у наредном периоду.

Ви сте у претходном периоду били народни посланик и председник Одбора за заштиту животне средине у Народној Скупштини Републике Србије, реците нам у којој мери се препознаје сектор шумарства и да ли је ваше присуство као народног посланика допринело афирмацији шумарске струке?

Да, ја сам био шест година народни посланик у Народној Скупштини и морам да искажем задовољство што сам на неки начин био представник шумара, јер шумара као посланика или нема или има врло мало, за разлику од неких других струка, правника, лекара и др. Користио сам сваку прилику да промовишем шумарство, институције шумарства и сам значај шума, било да су то моја излагања у начелу и појединостима или кроз посланичка питања и обавештења. Био сам председник Одбора за заштиту животне средине и члан Одбора за пољопривреду, шумарство и водопривреду.

Како видите даљи наставак сарадње Института за шумарство и ЈП „Србијашуме“?

У периоду од формирања јединственог предузећа „Србијашуме“ па до данас, сарадња наше две институције је увек била на највишем нивоу. Подсетићу вас да смо у неком периоду били и један правни субјект. Свако време је имало своје специфичности, али смо заједничким радом успевали да пребродимо све потешкоће. Посебно морам да апострофирам изузетну сарадњу у области семенарства, расадничарства и пошумљавања, неге шума, шумарске политике. Сваки вид успешне сарадње између наше две институције није био само важан по наш развој, већ по развој шумарске струке и науке у целини.

Директоре, морам овом приликом да констатујем да сте имали веома запажен наступ у Врњачкој Бањи, у септембру месецу на округлом столу о шумарству и заштићеним подручјима, који је организован од стране ЈП „Србијашуме“. Том приликом сте се захвалили в.д. директора Крсти Јањушевићу на идеји и истакли велики значај овог скупа, јер се дуго година није организовао исти. С обзиром на велико присуство свих важних институција шумарства, рекли сте да је скуп превазишао саму тему округлог стола. Изразили сте и жељу да се у будућем периоду што више оваквих скупова организује и да институције шумарства треба заједнички да обележавају неке битне еколошке датуме.

Да, веома сам задовољан организацијом овог скупа. Долазак новог руководства у ЈП „Србијашуме“ на челу са директором Крстом Јањушевићем доноси промене, како нашем Предузећу тако и промене у односима наше две институције. Изузетно смо заинтересовани за наставак даље успешне сарадње са ЈП „Србијашуме“. Идеје и планови су спремни, очекујемо да се ускоро прецизирају даљи кораци и конкретизује наставак наше сарадње.

Директоре, реците нам нешто укратко о Средњој шумарској школи, активностима ваших ученика и плановима за наредни период? Да ли сте задовољни сарадњом са ЈП „Србијашуме“ ?

„Реч је о специјализованој школи на територији Републике Србије, која има дугу традицију у образовању кадрова у шумарству, још од 1899. године. Наши ученици, након завршене Средње школе, углавном настављају студије на Шумарском факултету, Универзитета у Београду.

Што се тиче активности и планова за наредну годину, много је активности, планова и циљева за наредну годину. На нашем школском полигону у периоду од 11. до 14 априла, организује се 27. Републичко такмичење школа, из подручја рада шумарства и обраде дрвета, где ће учешће узети школе из неколико држава у региону. Такође, у том периоду у Аустрији се одржава *Alpe Adria cup*, где ћемо дати све од себе да нашу земљу доследно репрезентујемо, са осталим ученицима из Европе. Уназад неколико година, у континуитету имамо интензивну међународну сарадњу са школама из 11 европских земаља. Управо ових дана, група ученика са својим наставницима иде у седмодневну посету Турској, граду Бурсу. Крајем месеца, друга група иде у Постојну и тако у континуитету, до маја месеца наредне године. Наши ученици и професори ће ићи у посету, али такође и ученици и професори европских школа долазиће код нас. У мају месецу се организује Европско првенство у Риги, у Летонији, где ћемо се потрудити да будемо са нашим ученицима, уколико нам финансијске могућности то дозволе. Узимамо учешће у свим активностима ЈП „Србијашуме“, највише сарађујемо са шумским газдинством „Столови“ Краљево. Пошумљавамо пожаришта, спроводимо мере неге на новоподигнутим културама, учествујемо у активностима око ловства. Искрено до сада нисмо имали добру сарадњу са ЈП „Србијашуме“.

Доласком в.д. директора Крста Јањушевића, све се рапидно променило. Господин Јањушевић нас је максимално испоштовао и укључио у многе активности. Изузетну дугогодишњу сарадњу имамо и са уредницом ревије „Шуме, која је у скоро сваком броју писала о активностима Средње шумарске школе.

Циљ нам је да се сарадња са ЈП „Србијашуме“ настави и да је све више унапређујемо. Сваке године, једно шумско газдинство организује, поводом школске славе 27. јануара, највећи скуп шумара на овом простору. Ове године ће домаћин бити ШГ „Јужни Кучај Деспотовац“.

На крају бих искористио прилику да пожелим свим радницима „Србијашума“, на челу са генералним директором Крстом Јањушевићем, што успешнију и срећну следећу годину, на свим пољима“ - рекао нам је директор Средње шумарске школе, Зоран Николић.

Зоран Николић, директор Средње шумарске школе

- Шумарски факултет Универзитета у Београду улази у 105. годину свог постојања са још више ентузијазма и уложене енергије и напора у што ефикасније обављања своје основне мисије – образовање и школовање будућих инжењера шумарства, који ће својим знањима и вештинама дати огроман допринос ублажавању енергетске кризе, превенцији природних катастрофа и ублажавању негативних ефеката климатских промена на шумске екосистеме, земљиште, воде и животну средину у градовима, али и допринос привредном и сваком другом развоју наше земље - рекао нам је на почетку разговора, др Бранко Стајић, декан Шумарског факултета, Универзитета у Београду.

Поред тога, радићемо више на промоцији, видљивости и привлачности Шумарског факултета и његових студијских програма, али и шумарства и целог шумарског сектора и њиховог значаја за савремено друштво. Наставићемо са радом на даљој интернационализацији наших студија на енглеском језику, имајући у виду да сада имамо 32 мастер студента из Кине, са факултета за пољопривреду и шумарство из покрајине Ђе Ђанг. Ови студенти су уписали један семестар наших мастер студија на енглеском и враћају се у Кину, где ће довршити обавезе у оквиру осталог деола студија. Поред свега, посебан задатак нам је и да обезбедимо такве услове и предуслове да се сваки студент и инжењер нашег факултета осећа поносним на то што се у оквиру свог школовања бави или се бавио овом племенитом, дивном и изузетно значајном струком, која на различите начине доприноси даљем развоју и функционисању наше земље.

Да ли сте задовољни сарадњом са ЈП „Србијашуме“ ?

Наставићемо и даље да унапређујемо сарадњу са јавним предузећима за газдовање шумама, за газдовање водама, Националним парковима, Градским зеленилима и Јавно-коминалним предузећима и другим фирмама, која је до пре три године у више случајева биле озбиљно нарушена.

Посебно је то било важно и уочљиво у случају сарадње са ЈП "Србијашуме", где је као резултат

Декан Шумарског факултета др Бранко Стајић

неадекватних изјава и потеза појединаца из тадашње управе Факултета и њихове недовољно кооперативне комуникације са руководством појединих предузећа, сарадња била скоро у потпуности прекинута. То је у коначном штетило и Шумарском факултету.

Јавна предузећа оваквог профила, а посебно ЈП "Србијашуме" су већ деценијама незаобилазни партнер нашем факултету, јер сарадња шумарске науке и привреде мора увек да буде на највишем нивоу. Доласком новог директора, господина Јањушевића и његових првих корака који су предузети у правцу даље међусобне сарадње ове две најважније институције у шумарском сектору, говори да ће сарадња бити још на вишем нивоу, на обострану корист и задовољство запослених у обе институције“ - закључио је декан Шумарског факултета др Бранко Стајић.

Сузана Видановић, маг.ек

Обележен Светски дан резервата биосфере

Међународни дан резервата биосфере - 3. новембар, обележава се на основу Одлуке Генералне конференције UNESCO, МАВ програма („Man and biosphere“ програм „Човек и биосфера“). Прво обележавање овог значајног датума почело је 2022. године.

Сврха Међународног дана резервата биосфере је да се на годишњем нивоу упути позив за јачање свести о одрживом развоју савременог света и доприносу светске мреже резервата биосфере истом.

Светску мрежу резервата биосфере у овом тренутку чини 759 резервата биосфере у 136 земаља света. Резерват биосфере „Голија-Студеница“ је постао члан ове мреже 2001. године.

Јавно предузеће „Србијашуме“, као управљач Парка природе „Голија“, активно учествује у свим активностима везаним за Резерват биосфере „Голија-Студеница“.

Такође, ЈП „Србијашуме“ је претходне две године организовало обележавање Међународног дана резервата биосфере. Прва манифестација је била 2022. године и тада је, на Шумарском факултету у Београду, представљена Монографија о Резервату биосфере „Голија-Студеница“ и Извештај о активностима у првом резервату биосфере у Србији, у периоду 2001-2021. године. Прошле, 2023. године обележен је Међународни дан резервата биосфере на терену, под мотом „Упознајте Немањино наслеђе у долини реке Студенице“.

С обзиром да се ове године обележава 150 година од рођења академика Недељка Кошанина (1874-1934) и 90 година од смрти великана науке и покретача нових трендова у ботаници у Србији, као и да се у Резервату биосфере „Голија-Студеница“ налазе Кошанинова језера и родно место Недељка Кошанина, ЈП „Србијашуме“ одлучило је да се Међународни дан резервата биосфере обележи на терену под мотом „СТАЗАМА ВЕЛИКАНА СРПСКЕ НАУКЕ“.

У заједничком обележавању, поред пословодства и запослених у ЈП „Србијашуме“, учествовали су и представници разних институција и то: Министарства заштите животне средине, UNDP, Завода за заштиту природе Србије, Завода за заштиту споменика културе из Краљева, ЈП „Војводинашуме“, Града Краљева и општине Ивањица.

Обележавање Међународног дана резервата биосфере почело је посетом изложби у Дому културе у Ивањици - *Кошаниново доба*. Изложба је отворена 25.10.2024. године, у организацији Дома културе у Ивањици, када је и организована Свечана академија посвећена академику Недељку Кошанину. Изложба се реализује уз подршку и сарадњу са: Српском академијом наука и уметности, Ботаничком баштом „Јевремовац“, Биолошким факултетом, Институтом за молекуларну генетику и генетичко инжењерство, Туристичком организацијом Ивањица, Парком природе „Голија“ и Општином Ивањица.

Као несумњиви наследник Јосифа Панчића, који је поставио темеље биологије у Србији, Недељко Кошанин је у првој половини прошлог века био један од најугледнијих српских интелектуалаца, међународно признати научник из области природних наука, професор универзитета, академик, декан Филозофског факултета, директор Института за ботанику и Ботаничке баште „Јевремовац“, учесник домовинских ратова и истакнути борац за радничка права. Такође, био је оснивач и дугогодишњи уредник једног од најстаријих научних часописа на Универзитету у Београду - Гласник Ботаничког завода и баште Универзитета у Београду, који се и данас публикује под називом *Botanica Serbica*. Иако је његов први научни рад био из области зоологије, остатак свог научног опуса посветио је општој ботаници. Описао је девет нових, у науци опште прихваћених врста цветница. У његову част названо је 17 новооткривених врста живих организама.

Након посете изложби, учесници манифестације посетили су село Чечина у коме се родио Недељко Кошанин, односно његову родну кућу у којој и данас живе потомци породице Кошанин.

У Резервату биосфере „Голија-Студеница“ налазе се Кошанинова језера, Велико и Мало Кошаниново језеро, до кога су учесници манифестације дошли пешке кроз столетне шуме букве, јеле и смрче. Оба језера су формирана у депресијима испод северне падине Црепуљинка, у ували Јелак, на надморској висини од 990 метара и припадају сливу Студенице. Име су добила по славном српском ботаничару др Недељку Кошанину. Велико Кошаниново језеро је елипсастиг облика, пружа се правцем исток-запад. Има дужину око 200 m, а ширине је око 80 m. Обрасло је већим делом вегетацијом карактеристичном за тресетишта, док је ободни део обрастао шумом букве, јеле и смрче. За Велико језеро карактеристична је метласта оштрица (*Carex paniculata*) која формира велике бусене високе преко пола метра и

полако осваја језеро. Као и код Дајићког језера новим истраживањима која је спровео Завод за заштиту природе Србије утврђено је да и у језеру у заједници живе алпски, македонски и обични мрмољак, што представља изузетно ретку појаву у природи.

При повратку са Кошанинових језера учесници су посетили Цркву посвећену Свештом Преображењу у Придворици. Црква је део некадашњег манастирског комплекса. Ктитор није познат, али се верује да се ради о личности, која је била блиска са Немањом. Датум се

крајем прве половине XIII века на основу архитектонских стилских одлика, јер нема писаних извора о њеном настанку. Својим облицима и основом, црква повезује византијску и романичку уметност, као уосталом и сви други споменици рашког сакралног градитељства. Једнобродна куполна црква са трансептом, широком олтарском апсидом и пространим припратом. Унутрашњост је била осликана, али су фреске, услед многих разарања, временом потпуно ишчезле. Током средњег века храм је доживео две обнове што је изменило његов спољни изглед. Данас се црква користи као сеоска, а невелики комплекс обухвата поред цркве, дрвену звонару и свештеникову кућу са окућницом и помоћним објектима.

И након шетње „Стазама великана српске науке“, треба рећи да и поред непроцењивих заслуга за науку и просвету, Недељко Кошанин, ни издалека није препознат, упамћен нити присутан у широј јавности као његови савременици - Јован Цвијић, Милутин Миланковић, Михајло Петровић и Михајло Пупин. Зато су потребне додатне иницијативе како би се његов лик и дело отргли од заборава и како би заузели оно место у српској, балканској, али и светској науци које му припада.

Надамо се, да је ЈП „Србијашуме“ организацијом шетње по прелепом сунчаном јесењем времену са колегама који су, пре свега, љубитељи природе, дало мали и скромни допринос обнови успомена на академика Недељка Кошанина.

Гордана Јанчић, дил.инж.шум.

ХИИ семинар за управљаче заштићених подручја

У организацији Министарства заштите животне средине и НП „Ђердап“ у периоду 25 – 26. септембра 2024. године у Кладову, одржан је ХИИ семинар управљача заштићених подручја под називом „Од изазова до иновације“.

Семинар је окупио око 140 учесника и то, поред представника Министарства заштите животне средине и домаћина, учествовали су и представници Завода за заштиту природе Србије, Покрајинског завода за заштиту природе, као и представници управљача заштићених подручја и представници невладиних организација.

ЈП „Србијашуме“ је представљало 37 учесника из Сектора за шумарство и заштиту животне средине и 17 шумских газдинстава који су непосредни управљачи заштићених подручја на терену.

Присутне је најпре поздравио Саша Николић, председник општине Кладово. Испред домаћина НП „Ђердап“ обратио се Ненад Радаковић, испред Завода за заштиту природе Србије Драгана Остојић, а у име Покрајинског завода за заштиту природе директорка Жељка Јеличић Маринковић. Скуп је званично отворила Сара Павков, државна секретарка у Министарству заштите животне средине.

Први блок семинара реализован је кроз две панелске дискусије.

Тема првог панела је била „Чувари заштићених подручја: изазови у пракси и могућа решења“. Панелисти, представници управљача, међу њима Урош Нешевић, руководилац чуварске службе ЈП „Златибор“, представник ЈП „Србијашуме“ и Министарства заштите животне средине одговорали су на следећа питања: Са каквим изазовима се сусрећу чувари заштићених подручја у свакодневици? Које могућности за решавање ових изазова даје постојећи законски и институционални оквир? Каква решења за ове и сличне изазове постоје у земљама у окружењу и како је могуће унапредити оквир рада у циљу унапређења заштите природе?

Иновације у плановима управљања заштићеним подручјима: од Плана до пројекта била је тема другог панела. Панелисти Ивана Васић - ЈП „Војводинашуме“, Павле Јовановић - UNDP, Горан Секулић - TNC и Иван Светозаревић - UNEP су говорили о томе шта је сврха планова управљања заштићеним подручјем и где и како се могу имплементирати иновације, како планови управљања тренутно изгледају, шта је могуће и потребно унапредити, који су конкретни кораци и препоруке за

унапређење и иновирање планова управљања, како добро постављен план управљања може да се користи за додатне изворе финансирања – практични примери из пројекта „Заједно за животну средину”, примери иновација у управљању заштићеним подручјем из праксе УН-а и УНДП-а.

Учесницима семинара IUCN је дао препоруке настале анализом која је у претходној години спроведена, а које дају основ за даљи развој капацитета и компетенција управљача заштићених подручја.

Други блок семинара реализован је кроз три радионице.

Иновације у управљању заштићеним подручјима – екосистемске услуге и решења заснована на природи:

Предавачи су са учесницима разматрали могућности за иновације у управљању заштићеним подручјима на пољу екосистемских услуга и решењима заснованим на природи, упознавали се са концептима, очекиваним могућностима за њихову примену, могућностима финансирања и законодавним и институционалним контекстом.

Писање пројеката: Шта је потребно за успешно написан и аплициран пројекат?

Радионица је приближила ток писања пројекта, попуњавање конкурсне документације са акцентом

на најбитније делове које свака конкурсна документација захтева. Позив на дељење ресурса у виду базе конкурса/фондова где управљачи могу да аплицирају, заједнички рад, развој пројеката, умрежавање, развој капацитета, заједничко деловање у раду на унапређењу јавних политика које су од значаја за заштиту природе и платформе за размену знања и искустава на свим нивоима управљања.

Укључивање локалних заједница и заинтересованих страна у управљање заштићеним подручјима: од изазова до прилика:

Радионица је разматрала питања: са којим проблемима се сусрећу управљачи у раду са локалним заједницама, привредом, образовним институцијама, и другим заинтересованим странама? Који су начини и механизми укључивања различитих заинтересованих страна у управљање заштићеним подручјима? На које проблеме укључивање заинтересованих страна и сарадња са управљачем заштићеног подручја може да пружи решење?

Учесници скупа су имали прилике да другог дана семинара упознају НП „Ђердап“ крстарећи Дунавом и посете Споменик природе „Прерасти у кањону Вратне“, чији је управљач наше предузеће.

Свејлана Баковић, дипл.инж.џољ.

План одрживог развоја за шумско подручје на делу којим газдује ЈП „Србијашуме“

Према Закона о шумама из 1991. године, постојала је обавеза израде Опште основе газдовања шумама која се израђивала за ниво шумског подручја. Закон о шумама из 2010. године је предвидео израду Плана развоја шумског подручја (раније опште основе газдовања шумама) као обавезу Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Изменама и допунама Закона о шумама („Сл.гласник РС“ број 89/15), уведене су шумске области и прописана је израда Плана развоја шумске области за ниво шумске области, при чему је укинута План развоја шумског подручја као планска категорија.

Обзиром да је до 2023. године истекла важност неколико израђених планова развоја шумског подручја, а претходно је истекла и важност свих општих основа газдовања шумама, при чему није израђен ниједан План развоја шумске области, у пракси се јавила све већа потреба за израдом документа вишег ранга од основе газдовања шумама је постао све израженији последњих неколико година, када се кроз интензивирања сеча обнове и прореда константно повећавала

количина сечивог етата у основама газдовања шумама. У том смислу, приликом израде основа газдовања шумама све више се јавља потреба за документом, који би свеобухватно анализирао стање и планове у свим газдинским јединицама на једном шумском подручју, што је и констатовано на неколико последњих семинара из Планирања газдовања шумама.

У циљу заштите и унапређења ресурса који нам је поверен на газдовање, идући у сусрет свеобухватним захтевима и изазовима који се постављају пред предузеће, дошло се до закључка да је постојање оваквог документа и више него потребно. Превасходно, зато што шумско узгојно планирање мора бити бити преиспитивано јер укупност мера – од којих свака за себе у посматраној јединици неге и подмлађивања може да буде оптимална – газдинство може довести до нежељених последица

Током више стручних дискусија у Сектору за шумарство и заштиту животне средине и Бироу за планирање и пројектовање у шумарству, а имајући у виду начин и организацију рада Јавног предузећа „Србијашуме“, дошло се до закључка да би План развоја шумске области био нефункционалан и тешко примењив у оперативном планирању у Јавном предузећу „Србијашуме“ и да је неопходно израдити планска документа за шумска подручја. Из тог разлога се приступило изради документа који је назван „План одрживог развоја шумског подручја на делу којим газдује ЈП Србијашуме“.

Одељење за планирање газдовања шумама је израдило

садржај овог планског документа који се у великој мери поклапа са Правилником о изради Плана развоја шумског подручја („Сл. гласник РС“ број 145/14), и њиме је обухваћена површина шума и шумског земљишта једног шумског подручја која је дата на коришћење ЈП „Србијашуме“. Уз сагласност пословодства предузећа, Сектор за шумарство и заштиту животне средине је направио план израде наведених планских докумената за 17 шумских газдинства у трогодишњем периоду (2023-2025), како би јасно и сажето било представљено стање шумског фонда једног шумског подручја са плановима, смерницама и циљевима газдовања у десетогодишњом периоду важења.

Смерницама за планирање газдовања шумама за 2023. годину предвиђена је израда Плана одрживог развоја за првих шест шумских подручја на делу којим газдује ЈП „Србијашуме“ (Севернокучајско, јужнокучајско, Тимочко, Расинско, Моравско и Голијско), којим ће бити обухваћена површина шума и шумског земљишта која је дата на коришћење Јавном предузећу „Србијашуме“. У израду Плана развоја се кренуло у фебруару 2023. године, када је одржан припремни састанак у Генералној дирекцији са свим пројектантима из делова предузећа и Бироа за планирање и пројектовање у шумарству. Први корак у изради Плана одрживог развоја је било сређивање база података основа газдовања шумама и евиденција газдовања шумама, што је било доста олакшано уз помоћ програма ОсноваИН и ЕвидНЕТ, а затим се приступило анализи досадашњег газдовања и изради планова газдовања шумама.

До краја 2023. године, након многобројних састанака и консултације са стручним Службама у свих шест шумских газдинстава израђене су нацрти планова, достављене су приредбе и сугестије од надлежних Служби и Одељења, а затим су одржани и прелиминарни састанци са свим учесницима у изради, након чега су израђене и коначне верије ових докумената. Током 2024. године усвојени су Планови одрживог развоја у ШГ „Голија“, ШГ „Ниш“, ШГ „Северни Кучај“, ШГ „Јужни Кучај“, ШГ „Расина“ и ШГ „Тимочке шуме“ на састанцима (стручним расправама) којима су присуствовали директори газдинства, шефови Шумских управа, руководиоци Службе за планирање газдовања шумама, Служби за коришћење шума, као и самостални референт за гајење и заштиту шума, за расадничку производњу, самостални пројектант за путеве и самостални референт за заштиту животне средине, у циљу што потпунијег сагледавања израђених планова и смерница за газдовање шумама на овом подручју, с обзиром да ће се основе газдовања шумама у наредном периоду усклађивати са Плановима одрживог развоја шумских подручја на делу којим газдује ЈП „Србијашуме“ (2023-2032).

Током 2024. године израђују се Планови одрживог развоја за шест шумских подручја (Доњеибарског, Горњеибарског, Јабланичког, Тарско-златиборског, Подрињско-колубарског и Топличког). За 2025. годину је планирана израда пет планова (Јужноморавско, Нишавско, Шумадијско, Лимско и Посавско-подоунавско шумско подручје).

На крају истичемо да је започет један велики посао којим се сагледава стање и прописују планови за ниво шумског подручја а који ће бити од великог значаја за планирање одрживог - трајног газдовања шумама у шумским газдинствима.

мр Божидар Миловановић, дипл.инж.шумарства

Правилник о изради основа газдовања шумама и извођачком пројекту

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде донело је Правилник о изради основа газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Сл. гласник РС“ број 18/24 од 08.03.2024. године), који је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања. При изради основе примењује се каталог шифара, у складу са посебним прописом којим се уређује садржина, начин управљања, одржавања и коришћења информационог система у шумарству и стручна упутства: Упутство за газдовање шумама Србије и Упутство за планирање газдовања шумама – радни кораци, која су објављена на званичној интернет страници Управе за шуме.

Упутства су проистекла као резултат ГЕФ пројекта „Развој и увођење иновативног планирања газдовања шумама уз поштовање еколошких, економских и социјалних аспеката у Србији“ (БМЕЛ 1 и БМЕЛ 2) у којима је учествовало и Јавно предузеће „Србијашуме“. Министарство је формирало сталну Радну групу у којој су представници најзначајнијих шумарских предузећа и институција у Републици Србији, чији задатак је између осталог и ажурирање наведених Упутстава. Претходни правилник о изради основа газдовања шума којим је прописан садржај и начин израде планова био је донет 2003. године, док је пре њега важио правилник из 1976. године који је такође прописивао израду планских докумената у шумарству.

По доношењу новог Правилника у ЈП „Србијашуме“ је оформљена је Радна група која је радила на усклађивању начина рада на изради основа газдовања шумама у предузећу и новог Правилника. Радна група је израдила Стручна упутстава за израду основа газдовања шумама у ЈП „Србијашуме“ (број 5287 од 08.04.2024), која су усаглашена са Правилником о основи газдовања а ближе дефинишу начин рада на изради основа у нашем предузећу.

Након доношења стручних упутстава организоване су обуке за све запослене у свим деловим предузећа који раде на прикупљању теренских података за израду основа газдовања шумама. Обуке су организоване на четири локације (18.04. у Наупару за централну Србију, 19.04. на Воденој пољани за западну Србију, 25.04. на Власинском језеру за југоисточну Србију и 08.05. у Генералној дирекцији за запослене у Бироу за планирање и пројектовање у шумарству). У обукама су учествовали сви шумарски инжењери који ће вршити прикупљање података на терену за израду основа газдовања шумама (издвајање одсека и премер), по плану теренских радова за 2024. годину. Такође су учествовали и руководиоци Служби за планирање газдовања шумама и шефови шумских управа из једног дела шумских газдинстава.

Након одржаних обука, у мају и јуну 2024. године започело се са прикупљањем података за израду основа газдовања шумама и премером у складу са новим Правилником у свим шумским газдинствима (укупно 33 газдинске јединице).

Основна разлика у односу на досадашњи начин премера је што се инвентура сада обавља на детаљним и обичним примерним површинама, облика концентричних кругова од 2 и 5 ара, при чему су детаљне површине сталне површине и трајно се обележавају и утврђују на мрежи 200 x 200 метара, док се обичне површине постављају уколико је то потребно на мрежи 100 x 100 метара или као случајни узорак по површини одсека. Тотални премер више није обавезан као метод премера.

У периоду од 16.09 до 18.09.2024. године одржана је обука тренера за израду основа газдовања шумама – примена правилника о планским документима газдовања шумама и упутстава за газдовање одређеним газдинским типовима“ у Наставно-научној бази „Гоч“, коју су прошла 23 запослена из ЈП „Србијашуме“.

мр Божидар Миловановић, дипл.инж.шумарства

Акције садње у газдинствима ЈП „Србијашуме“

ШГ Голија, Ивањица

ШГ Краљево

ШГ Крагујевац

ШГ Расина, Крушевац

ШГ Лозница

ШГ Нови

ШГ Северни Кучај, Кучево

ШГ Тимочке шуме, Бољевац

ШГ Врање

ШГ Тојлица, Куришумлија

Српски орлови секачи моторном тестером освојили бронзану медаљу на 35. светском првенству секача моторном тестером

Све је почело на нашим просторима, када су 1970. године СФР Југославија и Мађарска одлучиле да организују међународно првенство, вероватно нису ни слутиле шта ће ова акција покренути. Оно што се у то време вероватно могло сматрати само регионалним такмичењем, постало је светско првенство, са бодовањем како у дисциплинама, тако и у појединачном пласману. На почетку су првенства организована сваке године са паузом 1979., 1985, 1989., 1990. године. Од 1996. године првенство се одржава сваке друге године. Оснивачи су креирали и заставу која нас прати и данас, на којој су овековечена имена свих земаља организатора. Врхунац је сигурно био тренутак, када је принцеза Ана отворила Светско првенство у Шкотској. Репрезентација бивше СФРЈ последњи пут је наступила на светском првенству у Данској 1988. године. Распад државе и увођење санкција спречили су учешће на такмичењима деведесетих година.

Захваљујући шведској компанији Husqvarna 2005. године се организује државно првенство Србије на Тари, а Србија се појављује на 27. светском првенству у Естонији 2006. године. Након тога се као спонзор укључује и немачка компанија Stihl и натај начин се ствара нека врста спонзорског пула која опстаје до данашњих дана. На првенствима одржаним у Естонији 2006. године и Немачкој 2008. године, учимо од најбољих и стичемо такмичарско и инжењерско искуство.

На комшијском тлу на 29. светском првенству одржаном на загребачком излетишту Јарун у Хрватској, репрезентација Србије осваја две бронзане медаље:

1. Драган Беретић – бронзана медаља у дисциплини обарање стабла

2. Милан Зујић, бронзана медаља у дисциплини комбиновано пререзивање, селектор Иван Томашевић и тим лидер Микица

На 30. светском првенству одржаном у Немачкој 2008. и 31. светском првенству одржаном у Белорусији нису постигнути већи успеси, али први пут репрезентација Србије од спонзора добија такмичарске тестере и водилице.

На 32. светском првенству 2016. које је одржано у Висли у Пољској освојене су две сребрне медаље:

1. Марко Нешковић – сребрна медаља у дисциплини кресање грана у У24

2. Репрезентација Србије у екипној дисциплини штафетна трка иза Швајцарске:

Милан Зујић, Марко Нешковић, Г о р а н Бојанић, Дарко Ивановић, селектор Бобан Миловановић, тим лидер Иван Томашевић

У норвешком олимпијском граду Лилехамер 2018. године одржано је 33. светско првенство секача на ком је Репрезентација Србије у екипној дисциплини штафетна трка освојила бронзану медаљу у саставу:

-Милан Зујић, Марко Нешковић, Горан Чамагић и Љубан Жилић

Србија се кандидовала и добила организацију 34. светског првенства 2020. године, на јубиларних 50. година од И светског првенства. Првенство је планирано да се одржи у Београду на Ади Циганлији, али је епидемија короне утицала да се помери на 2022. годину. Због тадашњих политичких прилика и почетка рата у Украјини преко међународне организације која је са земљом домаћином организатор првенства започета је преписка о гарантовању безбедности Репрезентацији Украјини, искључивању са такмичења Русије и Белорусије и одласку на терен политике. Иако смо са државним институцијама гарантовали безбедност свим учесницима и навијачима, презентовали да је поштомком 2022. године одржано европско дворанско атлетско првенство, да следи Финал фоур кошаркашке Евролиге, Србији је одузета организација такмичења, са образложењем да наша држава није увела санкције Русији.

Организација 34. светског првенства поверена је Естонији и одржано је 2023. године у граду Тарту свега педесетак километара од границе са Русијом. Србија је одбила учешће на 34. светском првенству у Естонији.

35. Светско првенство секача моторном тестером одржано је од 19. – 22. септембра, на Дунавском острву у главном граду Аустрије, Бечу. Церемонија отварања почела је у 18 часова, шетњом такмичара и осталих чланова репрезентација од бечког трга Heldenplatz до дворског врта Habzburga у којем је испред ресторана (Palmenhaus im Burggarten), након пригодног програма „35. svetsko prvenstvo званично отворила Sandra Svender, председница IALC-a.

У петак и суботу такмичари су наступали у дисциплини обарање стабла и техничким дисциплинама (окретање водилице и замена ланца, комбиновано пререзивање, прецизно пререзивање). Превелика жеља за доказивањем, притисак и трема утицали су да не ураде све што могу и знају. Први пут у историји на светском првенству смо у екипи Србије имали једну младу даму. Драгана Луџајић – репрезентативка Србије у дисциплини Штафетна трка (Relay race), са групом девојака у којој је наступила освојила је треће место, али је нажалост ове године у Бечу ова дисциплина третирана као ревијална и нису додељене медаље. Златна медаља измакла је захваљујући додиривању даске ланцем моторне тестере, који је оставио траг од свега неколико милиметара.

У Бечу су се чланови српске репрезентације појавили у опреми РЕАК олимпијске кошаркашке репрезентације Србије и трећег такмичарског дана у јединој екипној дисциплини - Штафетна трка (Relay race), освојили бронзану медаљу, иза Швајцарске (злато са обореним светским рекордом) и екипног светског првака Аустрије која је освојила сребрну медаљу. Настављен је континуитет освајања медаља у екипној

дисциплини штафетна трка Репрезентација Србије, је поновила успех из Норвешке и освојила бронзану медаљу под вођством Селектора Ивана Томашевића и тим лидера Бобана Миловановића, а у саставу репрезентацију наступили су Стефан Гвозденовић (јуниор U24) и три профи такмичара – Љубан Жилић, Горан Чамагић и Драган Николић. Колико је ово велики успех говори и чињеница да је буџет српске репрезентације десет пута мањи од буџета великих светских државних репрезентација

Љубану Жилићу који је у дисциплини обарање стабла, оборио стабло свега 5 центиметара од задатог смера бронзана медаља је измакла након наступа Јупретпоследњег такмичара Јуке Пармакија из Финске, који је такође оборио стабло свега 5 центиметара од задатог смера, али је био бржи за свега 2 секунде и 44 стотинке. Сребрну медаљу освојио је Kamil Šarmah из Пољске. Светски првак у дисциплине обарање стабла постао је пријатељ српске репрезентације Роберт Ћук из Словеније.

Последњег дана завршни банкет и додела медаља организован је у велелепној градској кући Беча.

Ranking list - Relay race

Rank Nr.	Team	Competitors	Time	Penalty points	Total points
1	Switzerland	Urs Amstutz, Philipp Amstutz, Marc Rinaldi, Marco Ryser	91,29	0	1289
2	Austria	Michael Ramsbacher, Jürgen Erlacher, Johannes Meisenbichler, Markus Buchebner	92,91	0	1287
3	Serbia	Dragan Nikolić, Ljuban Žilić, Goran Čamagić, Stefan Gvozdenović	95,43	0	1265
4	Netherlands	Martijn Meijer, Hubert Peters, Harm Eigenraam, Bram Volker	104,58	-20	1255
5	Norway	Pål Agnar Tveitan, Øystein Koht-Norbye, Ole Harald L. Kveseth, Einar Andreas Skinstad	94,87	-30	1255
6	Italy	Iagor Toninelli, Christian Haller, Hubert Brunner, Tomas Bragagnolo	110,88	-20	1249
7	France	Yoan Caparros, David Dauphin, Anthony Revillard, Marceau Dauphin	104,35	-30	1246
8	United Kingdom	Peter Fox, Dewi Williams, Mark Edwards, Adrigh Cole	101,57	-50	1228
9	Czech Republic	Martin Přaček, Jindřich Fazekáš, Petr Kodad, Jan Anděl	104,03	-40	1216
10	Slovenia	Žiga Švigelj, Robert Čuk, Janez Meden, Aljaž Bajc	94,96	-70	1215

У конкуренцији дама светска првакиња је Карина Модл из Аустрије, која је иза себе оставила Барбару Ринхофер из Аустрије и Јуи Мито из Јапана.. Драгана Лузјајић се пласирала на 12. место у укупном пласману у женској конкуренцији.

Ranking list - All Disciplines

Individual Class Women

Rank Nr.	Starting number	Competitor	Team	Class	Points					Penalty points	Total score	Chainsaw
					Tree Felling	Fitting another chain	Combined cuts	Precision bucking	Limbing			
1	70	Carina Modl	Austria	Women	642	124	182	228	418	0	1594	Husqvarna 572 XP
2	71	Barbara Rinrhofer	Austria	Women	617	126	172	241	406	-40	1562	Husqvarna 572 XP
3	57	Yui Muto	Japan	Women	627	102	161	236	416	0	1542	Husqvarna 572 XP
4	44	Kristi Kübarsepp	Estonia	Women	647	108	158	214	384	-40	1511	Stihl MS 500i
5	25	Anne-Helene Sommerstad-B.	Norway	Women	650	108	171	205	354	-60	1488	Stihl MS 500i
6	93	Janniina Hämäläinen	Finland	Women	605	114	152	222	376	-20	1469	Husqvarna 572 XP
7	30	Ines Frančeskin	Slovenia	Women	639	112	159	224	272	-140	1406	Stihl MS 400C
8	20	Zuzana Zajicová	Czech Republic	Women	577	84	148	207	252	-120	1268	Stihl MS 460
9	103	Amélie Aubriot	France	Women	413	114	161	215	348	-40	1251	Stihl MS 500i
10	89	Veres Boglarka	Hungary	Women	486	110	156	215	210	-160	1177	Stihl MS 460
11	98	Bankaus Rēzija	Latvia	Women	531	98	124	144	258	-40	1155	Stihl MS 400
12	35	Dragana Lužajić	Serbia	Women	490	82	157	155	260	-100	1144	Stihl MS 362
13	15	Amanda Lijnema	Netherlands	Women	509	52	0	180	176	-250	917	Stihl MS 362
14	10	Ginevra Frullani	Italy	Women	249	102	114	183	266	-170	914	Husqvarna 372 XP

У конкуренцији јуниора светски првак је Alež Bajc iz Slovenije, други је Markus Bihebner из Аустрије, а трећи Jan Anđel iz Republike Češke.

Наш Стефан Гвозденовић такмичење ја завршио на 12. месту у конкуренцији од 19 такмичара.

Репрезентација Аустрије се на домаћем терену показала као „лош домаћин“, освојивши прегршт медаља у такмичарским дисциплинама у све три конкуренције (женска, јуниорска и профи).

Своје мајсторство и надмоћ демонстрирали су освајањем златне медаље у екипном пласману у мушкој профи конкуренцији.

Poredak - Ekipni

All disciplines

Poredak	Ekipa/Zemlja	Natjecatelji	Uk. kazneni bodovi	Osvojeni bodovi
1	Austrija	Michael Ramsbacher, Jürgen Erlacher, Johannes Meisenbichler	-100	4905
2	Njemačka	Thomas Schneider, Marco Trabert, Uli Huber	-60	4868
3	Estonija	Helvis Koort, Raino Kivi, Janno Traks	-120	4780
4	Francuska	Yoan Caparros, David Dauphin, Anthony Revillard	-50	4766
5	Slovačka	Marek Lubas, Jaroslav Kukuc, Matúš Sitárik	-110	4726
6	Norveška	Pål Agnar Tveitan, Øystein Koht-Norbye, Ole Harald L. Kveseth	-140	4710

„Управљање ванредним догађајима и ванредним ситуацијама са фокусом на шумске пожаре“

Сектор за ванредне ситуације Републике Србије, у сарадњи са Регионалном иницијативом за превенцију и спремност у случају катастрофа за регион Југоисточне Европе (DPPI SEE), организовало је Радионицу међународног карактера на тему „Управљање ванредним догађајима и ванредним ситуацијама са фокусом на шумске пожаре“.

Радионица се одржала у периоду од 8-10. октобра 2024. године, у просторијама Хотела М у Београду.

Узимајући у обзир све опасности и катастрофе као и њихове специфичности, на Радионици је пружена прилика да учесници из Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Северна Македонија, Црна Гора, Румунија и Србије, размене искуства из своје праксе и изнесу на који начин реагују и управљају ванредним догађајима, ванредним ситуацијама, као и да се упознају са организацијом и функционисањем система смањења ризика од катастрофа.

Радионица је окупила стручњаке из различитих области, као што су цивилна заштита, смањење ризика од катастрофа, званичнике локалних самоуправа, тимова за хитне интервенције, као и шумарске струке.

Учесници радионице су кроз презентације поделили искуства, изнели примере из добре и лоше праксе у погледу надлежности, организације, реаговања, процедура управљања у ванредним ситуацијама, односно информације о предностима, потенцијалима и недостацима чланица DPPI SEE.

Радионица је подстакла дискусију и размену практичних искустава учесника о реаговању на ситуације изазване великим шумским пожарима на отвореном простору са акцентом на превенцију и приправност, координацију и оперативне процедуре различитих служби и снага за спасавање, о улози јединица локалне самоуправе. Разматрано су и могућности и процедуре тражење и пружање помоћи, информисање становништва, неговање међународне сарадње у овој области и др..

Испред ЈП „Србијашуме“, делатност и активности предузећа из области заштите шума од пожара, спровођења превентивних мера заштите шума од пожара, као и ангажовање и сарадња са Сектором за ванредне ситуације, са посебним освртом на пожаре на отвореном током ове године, представио је Дејан Милетић - Руководилац Службе за заштиту шума и заштићена природна добра.

Као резултат радионице, присутни су изразили обновљену посвећеност јачању међусекторске координације у управљању шумским пожарима. Размена искустава и контакти успостављени током радионице биће од непроцењиве вредности у јачању отпорности заједнице и обезбеђивању да сви актери буду боље припремљени за суочавање са изазовима које представљају шумски пожари у будућности.

На самом крају, представници Сектора за ванредне ситуације истакли су изузетну сарадњу и захвалност ЈП „Србијашуме“ на досадашњем свеукупном ангажовању и реаговању предузећа у ситуацијама појаве ванредних ситуација и догађаја, а посебно је истакнуто и запажено никада веће ангажовање предузећа, током појаве великог броја шумских пожара у августу и септембру 2024. године.

Дејан Милетић, дипл.инж.шум.

Јубилеј Шумарског Факултета Универзитета у Београду

Свечаној академији поводом обележавања 104 године рада Шумарског факултета, која је одржана 5. децембра 2024. године, присуствовали су поред студената и запослених, бројни представници академске заједнице, уважени проректори, државна секретарка министарства заштите животне средине Сара Павков, представници министарства просвете, министарства науке и технолошког развоја, директор Института за шумарство, Љубинко Ракоњац, в.д. директора јавног предузећа „Србијашуме“ Крсто Јањушевић, в.д. директора „Војводинашуме“ Роланд Кокаи, директор ЈП „Србијаводе“ Горан Пузовић, представници и директори националних паркова, некадашњи декани г-дин Кадовић и г-дин Медаревић, представници многих институција и приватних компанија.

Скуп је након извођења химне и међународне химне „Гаудеамус“ наших и кинеских студената отворио декан Шумарског факултета проф. др Бранко Стајић, који је пожелео срдачну добродошлицу, обратио се присутнима, али и најдражим студентима.

„Улазећи у 105. годину, Шумарски факултет, као једна од најстаријих и најзначајнијих институција у источној Европи наставља да ради на популаризацији свих активности које су од јединственог значаја за цело друштво. Пре свега на доприносу ублажавања климатских промена, утицају на земљиште, воде, биљни и животињски свет, животну средину у градовима, али и на доприносу привредног и руралног развоја у нашој земљи. Такође, дајемо нучни и стручни допринос академској заједници Србије. У наредном периоду морамо водити рачуна о многим активностима. Настојаћемо да више промовишемо значај факултета као веома важну институцију, јер су за опстанак нашег народа и цивилизације уз храну и здравље од изузетне важности и воде, шуме, дрвеће, ваздух, биљни и животињски свет, урбано градско зеленило. Оно што је такође јако битно је дрво као једини истински зелени, градивни и естетски материјал. Наставићемо са радом на даљој интернационализацији наших студија на енглеском језику, имајући у виду да сада имамо 32 мастер студента из Кине, са факултета за пољопривреду и шумарство из покрајине Ђе Ђанг. Ови студенти су уписали један семестар наших мастер студија на енглеском језику“.

Скupu су се затим обратиле уважене званице: проректор Универзитета у Београду, проф. др Владимир Цветковић, државна секретарка Министарства заштите животне средине Сара Павков, помоћник министарке просвете др Александар Јовић, Саша Стаматовић, представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и

директор Управе за шуме, др Војислав Дукић, декан Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци, директор Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању, проф. др Небојша Здравковић.

На скупу је уприличена и додела уговора о раду најбољим студентима Шумарског факултета. Вршилац дужности директора ЈП „Србијашуме“ Крсто Јањушевић уручио је уговоре о раду, ове године за пет најбољих студената Одсека за шумарство, који још нису запослени:

1. Немања Мијатовић, просек 9,0, запослиће се у Шумско газдинство „Расина“ Крушевац, Шумска управа Брус,
2. Ђорђе Симанић, просек 8,78 – Шумско газдинство „Борања“ Лозница, Шумска управа Ваљево
3. Никола Урошевић, просек 8,67 – Шумско газдинство „Ужице“, Ужице,
4. Никола Ризнић, просек 8,63 – Шумско газдинство „Столови“, Краљево,
5. Александар Ђорђевић, просек 8,35 – Шумско газдинство „Крагујевац“, Крагујевац.

Након завршетка свечане академије, у холу факултета организован је пригодан коктел.

Оснаживање земаља Средње и Источне Европе да развијају Стратегије и Акционе планове биономије

Биономија подразумева коришћење обновљивих биолошких ресурса (биљке, животиње и микроорганизми) за производњу хране и сточне хране, целулозе и папира, дрвних производа, других био-базних производа и биоенергије (укључујући биогорива), као и циркуларну употребу organskih ostataka i otpada. Она покрива све секторе и системе, који се ослањају на биолошке ресурсе, њихове функције и принципе. Она укључује и повезује копнене и морске екосистеме и услуге које они обезбеђују, све секторе примарне производње, који користе и производе биолошке ресурсе (пољопривреда, шумарство, рибарство и водопривреда) и све економске и индустријске секторе, који користе биолошке ресурсе и процесе за производњу хране, сточне хране, био-базних производа, енергије и услуга.

Биономија има за циљ да обезбеди одржив економски раст, смањи зависност од фосилних горива, замени необновљиве материјале, који нису биоразградиви, са обновљивим и биоразградивим решењима, смањи емисију гасова са ефектом стаклене баште и промовише очување животне средине. Она такође може да понуди нове функције за био-базне материјале, као што су дужи животни век, већа издржљивост, мање или нимало токсичности и друго што циркуларна економија не може сама да пружи. Интеграцијом биотехнологије, пољопривреде, шумарства и других сектора, биономија подржава циркуларну економију у којој се отпад минимализује, а ресурси ефикасно

поново користе, доприносећи укупној одрживости и отпорности.

Европски зелени договор има за циљ да Европа постаје први климатски неутралан континент до 2050. године, осигуравајући праведну и инклузивну зелену транзицију. Један од главних начина за постизање овог циља је биономија. Ажурирање ЕУ Стратегије биономије из 2018. године истиче значај развоја националних стратегија и акционих планова за одрживу и циркуларну биономију у Европи, узимајући у обзир економске, социјалне и еколошке аспекте. Србија још увек нема Стратегију биономије и акционе планове, већ има пакет докумената у различитим секторима који се директно или индиректно баве овим концептом.

Како би се пружила подршка европским земљама, које имају значајне ресурсе биомасе, али још увек немају националне стратегије и акционе планове за биономију покренут је пројекат „Empowering the Central and Eastern European Countries to Develop Bioeconomy Strategies and Action Plans (CEE2ACT) (no. 101060280)“. Пројекат се финансира из фонда програма Европске уније за истраживање и иновације Horizon Europe. Реализација пројекта је започела 01. септембра 2022. године и трајаће 3 године. Координатор пројекта је Geonardo Environmental Technologies Ltd (GEO) из Мађарске, а један од партнера на пројекту и координатор за Србију је Институт за шумарство, Београд. Конзорцијум пројекта чини 17 партнера

из 17 земаља Европе - од научно истраживачких и образовних институција, мрежа за одрживе иновације, организација за заштиту животне средине, кластера, консултантских фирми у области одрживости, удружења МСП, технолошких центара до невладини и непрофитних организација.

Циљ пројекта је да оснажи 10 земаља Средње и Источне Европе и шире (Бугарска, Хрватска, Чешка, Грчка, Мађарска, Пољска, Румунија, Србија, Словачка и Словенија) да развију Стратегије и Акционе планове биоeкономије, приступом одоздо на горе, кроз трансфер знања и прихватање иновативних модела управљања земаља са развијеном биоeкономијом (Аустрија, Белгија, Финска, Немачка, Шпанија, Шведска и Холандија) узимајући у обзир релевантне економске, друштвене и еколошке аспекте сваке земље понаособ.

Главни резултати СЕЕ2АСТ пројекта су: основна анализа стања биоeкономије у циљаним земљама, формирање Националних центара за биоeкономију, израда е-решења за зелену транзицију, тренинг програми и серије радионица, израда Националне мапа пута за стратегију биоeкономије у циљаним земљама и потписани СЕЕ2АСТ Меморандуми о разумевању.

Мисија пројекта се остварује кроз формирање Националних центара за биоeкономију у свакој циљној земљи, који су уједно и покретачи пројекта. Ови центри могу да се схвате као организације или платформе за стручњаке и заинтересоване са искуством да удруже снаге како би искористили економске могућности националне биоeкономије, ојачали биоeкономију у држави и промовисали је и подржали на политичком и законодавном нивоу. Основна идеја је окупљање релевантних актера кроз радионице, обуке, форуме и друге активности, које ће подстицати размену идеја и заједничку разраду националних мапа пута за биоeкономију. Због тога се у оквиру сваке циљане земље организују 3 радионице, по једна сваке године трајања пројекта. Прва радионица (октобар 2023.) је имала за циљ изградњу поверења и разумевања између заинтересованих страна за развој стратегија биоeкономије, друга (мај 2024.) изградњу знања и капацитета заинтересованих страна за развој стратегија биоeкономије, а трећа (пролеће 2025.) ће подржати изградњу визије и мапе пута удруженим снагама.

Оснивања Националног центра за биоeкономију у Србији је реализовано 6. октобра 2023. године. Вођа центра је др Невена Чуле, руководилац тима Института за шумарство за реализацију СЕЕ2АСТ пројекта. Истог дана је одржана и прва радионица Националног центра за биоeкономију под називом „Изградња поверења и разумевања између заинтересованих страна за развој стратегија биоeкономије“. Радионици је присуствовало 29 учесника из 20 различитих институција, укључујући доносиоце одлука у креирању и спровођењу политике, јавне администраторе, актере у примарном сектору привреде, сектору отпада и био-базној индустрији, представнике малих и средњих предузећа, јавних предузећа, добављаче сировина, научно-истраживачке и образовне институције и невладине организације. Прва радионица је била успешна у постизању свог циља да изгради сарадњу, поверење и разумевање међу заинтересованим странама у Србији. Ова иницијатива је пружила платформу кључним актерима у области биоeкономије да се окупе, размене информације и разговарају о заједничким циљевима и изазовима. Осим што је послужила као догађај за размену знања, радионица је пружила и дубље разумевање самог концепта биоeкономије, као и значаја њеног развоја у Србији. Учесници

су имали прилику да се упознају са СЕЕ2АСТ пројектом и начинима на које он може допринети одрживом развоју биоeкономије у земљи. Радионица је такође омогућила учесницима да стекну увид у најбоље праксе из других земаља и да размишљају о будућим иницијативама и пројектима у области биоeкономије. Дискусије и размене идеја током радионице оснажиле су њихову спремност да заједнички раде на развоју одрживе будућности биоeкономије. Такође је важно напоменути да радионица није само била одговор на актуелне изазове, већ је поставила темеље за будуће акције и даљи развој националне стратегије биоeкономије. Сав материјал и детаљни извештај са радионице може да се пронађе на званичном вебсајту Института за шумарство (<https://forest.org.rs>).

Друга СЕЕ2АСТ радионица Националног центра за биоeкономију под називом „Изградња знања и капацитета заинтересованих страна за развој стратегија биоeкономије“ одржана је 24. маја 2024. године. Радионица је окупила 43 представника претходно поменутих институција, које су у међувремену постале чланови Националног центра за биоeкономију. Поред основних информација о пројекту и трансферу знања, присутнима су представљена 4 е-решења за зелену транзицију, која су развијена на пројекту као важни инструменти који ће омогућити националним центрима за биоeкономију да изграде своје капацитете у области биоeкономије и да повећају вишестраност извора информација које актери биоeкономије могу да добију. Како резултат пројекта развијени су Инвентар најбољих пракси, Платформа за е-учење, Алат за самооцењивање и Б2Б алат за повезивање пословних партнера. Сви алати се могу пронаћи у оквиру званичног сајта СЕЕ2АСТ пројекта (<https://www.cee2act.eu/>). Актери биоeкономије су имали прилику да чују искуства и виде примере добре праксе из Словеније, Хрватске и Србије. После интерактивне сесије на којој су учесници одговарали на постављена питања, размењивали знање и идеје дефинисане су значајне поруке са радионице. Прва је да су решавање изазова политике и прописа, као и изградња капацитета од суштинског значаја за развој циркуларне биоeкономије у Србији. Друга је да су пољопривреда, енергија из биомасе и шумарство три кључне области истраживања за развој циркуларне биоeкономије Србије. На крају су идентификоване потенцијалне додатне вредности поменутих истраживачких области и као највише рангиране издвојиле су се: зелена енергетска решења и иновације, секвестрација угљеника и смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште, енергетска независност и отпорност, рурални развој и диверсификација руралног прихода.

Пројекат се не ближи крају, већ почиње његово најужбудљивије поглавље. То је период од годину и по дана, који доноси нове прилике за учење и развој. Трећа радионица, још један вебинар, онлине обуке и посете страним партнерима са циљем мотивације и инспирације за развој циркуларне биоeкономије у Србији је све оно што се још није десило.

СЕЕ2АСТ пројекат има изузетан значајан за Србију, јер на основу добијених резултата (алата) и смерница може да омогући имплементацију концепта биоeкономије, како једног од седам кључних путева за постизање климатске неутралности. Такође, Пројекат може да помогне Србији да се придружи Европи на њеном путу да постане први климатски неутрални континент до 2050. године.

*Др Невена Чуле
Др Александар Лучић*

Купујте јелке са бусеном

Ушли смо у доба године када већина од нас почиње да размишља о томе како ће декорисати свој дом за наступајуће новогодишње празнике. Иако постоји много различитих приступа, ниједан од њих не може да се замисли без најлепшег новогодишњег

украса, симбола благодата, среће, радости и наде, новогодишње јелке.

На тржишту има различитих понуда јелки, међутим само права, наменски произведена садница четинара у сврху новогодишњих јелки, чији ће пријатан мирис природне свежине обогатити атмосферу вашег дома у празничне дане, представља новогодишњу јелку која симболише живот који се наставља, богатство природе и најављује долазак пролећа. Зато поклоните себи и својој породици праву јелку за новогодишње празнике.

У расадницима ЈП „Србијашуме“ наменски се производе саднице четинара различитих врста, као што су јела, дугоигличава јела, смрча, бодљикава смрча, сребрна смрча, дуглазија итд. Овако наменски произведена јелка, са бусеном или сечена, приликом продаје, мора имати одговарајућу пропратну документацију и декларацију, што је доказ да је легално произведена и пре продаје прегледана.

Уколико се одлучите за јелку са бусеном, и желите да виталност ваше јелке сачувате у току празничних дана, са циљем да је након тога засадите, чиме ћете дати свој мали допринос унапређењу животне средине, морате имати на уму неколико ствари:

- свака садница, па тако и новогодишња јелка са бусеном, приликом вађења из земље из које је потекла, доживљава одређен степен механичких повреда кореновог система и претрпи одређену врсту шока;

- када такву садницу из расадника донесете кући, потрудите се да јој пружите адекватну негу док је у функцији новогодишњег декора;

- додајте мало тресета и шљунка у саксију у којој намерава да је држите;

- залијте је с времена на време;

- не држите је сувише близу директног извора топлоте;

- поведите рачуна приликом стављања украса на врх, да не оштетите терминални избојак, јер ће се у том случају ваша јелка готово сигурно осушити;

- не држите је у затвореном дужи од двадесетак дана;

- када се одлучите за садњу, морате имати у виду да земља у коју желите да посадите вашу јелку не сме да буде смрзнута;

- да је пожељно да и температура ваздуха приликом садње буде у плусу;

- да је потребно ископати довољно широку и дубоку рупу у коју ћете посадити вашу јелку, отприлике 60 – 80 cm широку, а дубоку нешто више од величине бусена;

- пошто је ваша јелка боравила дуже време на собној температури, препоручљиво је да пре изношења на место садње, одложите јелку неко време у ходнику или некој другој просторији која се не греје, како би се постепено привикла на услове који је чекају на месту садње.

Приликом куповине, водите рачуна да је јелка наменски произведена и да има сву потребну документацију која потврђује њену легалност. Због тога вам препоручујемо неке од расадника ЈП „Србијашуме“, широм Србије, који поред осталог, производе и саднице намењене за новогодишње јелке. У Београду имамо шест расадника: Топчидер, Сремчица, Рипањ, Авала, Зуце и Кошутњак.

Борис Ивановић, мајстор инж. шум.

Сакупљање семена храста

ШГ „Београд“ после пуних пет година има пун урод храста лужњака на територији ШУ „Земун“, али и осталих врста храстова у другим управама. Акција сакупљања жира је почела 18. октобра и трајала је до краја новембра. У акцијама сакупљања учествовали су представници Генералне дирекције: извршни директор Тихомир Мурић, директор сектора за шумарство и заштиту животне средине Јеша Ерчић, директор ШГ „Београд“ Зоран Даворија, запослени ШГ „Београд“, представници пројекта WMG, покретачи пројекта „Засади дрво“, волонтери и представници медија.

У ШУ „Земун“ је сакупљено 13.432 кг храста лужњака, у ШУ „Авала“ и ШУ „Липовица“ сакупљене су остале аутохтоне врсте храстова у количини од око 2000 кг. Већи део семена ће се користити за сетву у ШУ „Земун“, семе других храстова ће се користити за обнављање површина у ШУ „Липовица“. Од укупне количине 1600 кг жира лужњака је дистрибуирано у расадник „Сремчица“ на даљу дорату семена и припрему за сетву у Дунеман лејама, како би се произвео садни материјал голог корена, који ће се користити за наредне године пошумљавања. Један

део семена свих храстова биће произведен у касетама у којима ћемо добити саднице са обложеним кореновим системом, који ће се користити за пошумљавање на лошијим стаништима. У ШГ „Београд“ у наредном годинама предстоји обнављање површина под храстовима и то је један од врло битних послова који предстоји.

Јован Појовић мајстор.инж.шум.

Упознајте поучну стазу „Равни Гај“

Шумарска школа из Краљева већ дужи низ година, поред редовне наставе спроводи и пројектне активности у које су укључени ученици школе. У сарадњи са Добровољним ватрогасним друштвом из Краљева реализован је пројекат „Шуме без пожара“. Последњих година су учестали пожари на територији Краљева, а утврђено је да преко 95 % шумских пожара настаје деловањем човека. Циљ пројекта је да се подигне свест код грађана о значају очувања шума и животне средине, кроз начине превенције пожара и репресивне мере при гашењу.

Активности на пројекту су биле везане за изградњу водозахвата на планини Столови, који ће служити за снабдевање водом ватрогасних возила и напртњача при гашењу насталих пожара.

Једна од активности је била и формирање „Поучне стазе“ у градској шуми, површине 3 ha, на имању Пољопривредно-хемијске школе „Др Ђорђе Радић“, која ће имати социјалну функцију, првенствено везану за рекреацију.

Поучна стаза, дужине 450 m, под називом „Равни гај“, пролази кроз шуму која представља фрагменте тродоминантне заједнице пољског јасена, храста лужњака и граба. Посетиоци „Поучне стазе Равни гај“, имају прилику да се на 13 стајалишта упознају са дендро и приземном флором, ентомо и орнито фауном, функцијама шума, шумским плодовима, рециклажом и начинима заштите шуме од пожара. На првом од стајалишта на Поучној стази на табли је истакнута Молитва шуме, чиме се посетиоцима јасно указује на значај очувања природе и шумских заједница.

Постављен је и видиковац, одакле се пружа поглед на планину Столови. На сваком стајалишту су израђене инфо табле на којима се налазе путокази који усмеравају посетиоце на наредно стајалиште. и на сваком стоји поука из које треба закључити шта нас очекује на наредном стајалишту. На крају свих стајалишта је постављено доскочиште, где се посетиоци могу опробати у скоковима у даљ и видети да ли могу да скоче више од жабе, зеца или лисице. Стаза „Равни гај“, је израђена као прва поучна стаза у шумама са рекреативном функцијом у Краљеву и околини, а у наредном периоду је планирана израда сличних стаза.

У оквиру пројекта су одржане и три радионице са ученицима Шумарске школе, Пољопривредно-хемијске школе „Др Ђорђе Радић“ и ученицима Основне школе „Димитрије Туцовић“. Модератори радионица

су били наставници Шумарске школе Владимир Стојнић и Милан Жарковић, а у формирању стазе су учествовали ученици и наставници Шумарске школе. Ученици су показали заинтересованост и радозналост, што доказује да су овакви објекти друштвена потреба 21. века.

Поучна стаза „Равни гај“ има за циљ рекреацију, али и едукација путем радионица или наставе у природи, што ће имати кључну улогу у развоју свести младих, са поуком да природу нисмо наследили од предака, већ позајмили од потомака.

Поучна стаза је изграђена као део активности пројекта „ШУМЕ БЕЗ ПОЖАРА“ у оквиру програма ЕКО-СИСТЕМ: Подршка реформама у заштити животне средине, који спроводе млади истраживачи Србије, уз подршку Шведске, преко Шведске агенције за међународни развој и сарадњу (Сида).

И на крају да закључимо, што је и једна од поука на постављеним таблама: „Шуму је потребно заштити, не од пожара, већ од људи“.

Милан Жарковић, наставник у Шумарској школи

Дани гљива Дивчибаре 2024

Магловити и кишни октобарски викенд није био велика препрека да се љубитељи природе и гљиварски сладокусци окупе на старој локацији туристичког центра Дивчибаре у хотелу „Хеба“. Добро познати хотел у свом прелепом амбијенту из године у годину, а сада већ традиционално, угостио је манифестацију која траје скоро три деценије.

Ипак, без доброг тима ништа није могуће, па тако и ове године воља и ентузијазам чланова Гљиварског друштва Ваљево на челу са Драгић Томићем и запосленима у Шумској управи Ваљево, још једном су се показали као добитна комбинација за надалеко познату манифестацију „Дани гљива“.

29. по реду туристичко-образовна манифестација следеће године ће доживети јубилеј од пуне три деценије постојања, а може се слободно рећи да је по свом начину организације јединствена и једна од првих у овом делу Србије, па и шире.

Традиција да први викенд октобра буде резервисан за гљиваре и заљубљенике у планинске лепоте Западне Србије датира још од 1996. године,

када је први пут одржан поменути догађај управо на Дивчибарама. Деценије су пролазиле, удружење је изнедрило неке нове гљиваре, а манифестација је наставила да живи и одолева времену.

Упркос лошем времену неколико стотина посетилаца уживало је у програму у опуштеној и веселој атмосфери. Посетиоци су били махом из Београда, Новог Сада, Панчева, Врњачке Бање, Сомбора, Пожареваца, Ужица, Пожеге, итд.

Основци су својим рециталима, како традиција налаже, и ове године свечано отворили

манифестацију. Незаобилазни су били и најмлађи гљиварчићи – ученици основних школа који су организовано дошли у пратњи својих наставника са жељом да сазнају нешто ново на тему ових чудноватих становника наших шума. И ове године деца су била активна што се тиче слања цртежа и фотограија, тако да је на наградни конкурс пристигло преко педесет радова. Награђено је 12 најбољих цртежа из 12 школа (Ваљево, Краљево, Пожаревац, Уб, Нови Сад), а убедљиво најбољи рад је групни рад ОШ „Прота Матеја Ненадовић“ из Јошеве.

У такмичењу у припремању гулаша од гљива учествовало је 10 екипа. Прво место је освојио Одред Извиђача „Илија Бирчанин“ из Ваљева, друго место Аеро Клуб Ваљево, а треће екипа „Оговарачи“ из Ужица. Такмичење у пресецању кладарком је било посебно занимљиво, јер је било и женских екипа, те се у овој дисциплини опробала

и власница хотела „Хеба“. И коначно је са трона скинута Томићева екипа у такмичењу пресецања трупца кладарком јер су за 4 секунде била боља екипа Драган Дубљанин и Славољуб Ђурић. И на крају пре јаке кише манифестацију је зачинио плес у природи. Намера организатора, како истиче председник удружења Драгић Томић, је да Дани гљива поред горе поменутог буду и забавна манифестација, тако да сви буду опуштени и задовољни.

Кишовити период допринео је да гљива по Дивибарским пропланицама и шумарцима буде у издешном броју, те су посетиоци заједно са водичима и детерминаторима могли бити задовољни овогодишњом сезоном. Гљиварску поставку ове године је красило мноштво различитих јестивих гљива али и њихових отровних двојника, све са циљем да неукле бераче упозоре како би се фатални исходи свели на минимум, што је и циљ саме манифестације. Са друге стране, Дани гљива имају и промотивни карактер, где Дивичбарци имају јединствену прилику да се покажу као добри домаћини привлачењем туриста током мирнијег дела сезоне.

Ова манифестација представља јединствену

прилику да се промовише екологија, заштита животне средине, као и само шумарство узимајући у обзир да велики број волонтера који организује манифестацију чине управо запослени у ЈП „Србија-шуме“. Задовољни посетиоци и поред лоших временских прилика били су пуни позитивних утисака што организаторима даје наду да ће манифестација и у будућем периоду славити нове јубилеје и наставити да промовише природне вредности.

*Фото: Лука Шћекић
Александар Манојловић, дил. инж. шум.*

Шума му дража од фотеље

У пензију идем али из шуме не идем

Дипломирани инжењер шумарства Милојко Мићић, познатији као чича Перо са Бобије, отишао је уочи Видовдана, у заслужену пензију после скоро четири и по деценија рада, бриге о шумама западне Србије и рада у њима. Посвећено и са великом љубављу, онако како је навикао од када је проходао у подножју легендарног Гучева, у селу Горња Борина, наомак Лознице.

Испраћај је био скроман, достојанствен, али максимално срдачан уз евоцирање сећања са млађим колегама и колегиницама о раду, учењу о послу, дружењу, згодама и незгодама, преминулим колегама и колегиницама. Године су, оценили су брзо пролазиле, богате новим знањима, искуствима, порукама и поукама које је на млађе, не само инжењере и шумаре, несебично преносио увек драг колега Мићић. Чинио је то тако да никога, ничим и никада не повреди.

У свакоме је поштовао и уважавао знање, рад и труд, али је нарочито гледао и поштовао људске врлине, како кажу његове колеге. Стално је говорио да кад је човек добар професионалац, онда је и добар човек. Многе људе је ван посла угостио и увео их у тајне живота и богатства у шумама. Давао им рецепте за здрав живот. Уживао је да са гостима са неког од овдашњих видоковаца, гледа са Бобије више од пола Београда.

Шуме су му живот обележиле. Нема шта о њима није знао. У западној Србији, у шумама којима газдује ШГ „Борања“ Лозница, које је у саставу ЈП „Србијашума“ знао је скоро свако одељење, како се стручно, шумарски каже. Учио је генерације млађих шумара. Био им је учитељ, руководилац, али пре свега драг колега, пријатељ, друг, брат. Омиљени и познат је био у шумарству, не само Србије, већ и бивше Југославије. Био је директор ШГ „Борања“, али само у прелазним периодима, док се не пронађе решење за ту дужност, јер њега није занимала фотеља. Ипак се и те како интересовао ко ће да буде на челу тог, по многима једно од најбољих шумских газдинства у Србији, по стручности његових инжењера, шумара, геометара.

Мићић је, вазда, био правдољуб, није му непознаница ни учешће у сменама највиших руководилаца, не само у ШГ „Борања“, већ и у систему „Србијашума“. Највише времена, као заменик директора газдинства, провео је на планини Бобији, на 1272 метара надморске висине, коју је свим срцем заволео, као и људе тог дела Азбуковице. У предивној природи, коју је волео, често је разговарао са многим гостима који су му свих ових година долазили са свих страна Србије и региона. Свакоме је био сјајан домаћин, водич и тумач природе и историје.

„Као дете рођено у подножју Гучева, заволео сам шуме, које су као и људи у њима, обележиле мој живот, а Бобији остајем веран до краја живота, мада ћу, као и до сада редовно да идем у моју родну, лепу Горњу Борину, да бринем о прадедовском огњишту“ - говори Мићић, кога сви у фирми и у селима на Бобији, познаници и пријатељи зову чича Перо са Бобије. Моја душа је пуна дивних успомена, ја ћу и даље само да их чувам и негујем и да наставим дружење са свим мени милим и драгим људима и колегама.

У пензију идем, али из шуме не идем“ - каже чича Перо са Бобије, који ће са дивном супругом Бебом, наставити живот на тој планини, чије је чари упознао и које су га за сва времена очарале. „Шумарство је у мојим дамарима, не само по образовању, завршио сам и Шумарски факултет и Средњу шумарску школу у Краљеву. Дипломирао сам на факултету пре 43 лета. Почео сам као референт за израду Основа газдовања шумама, што је било драгоценост и знање за даљи рад. По формирању ЈП „Србијашума“ био сам реверни инжењер за ГЈ „Торничка Бобија. Од тада, не само да радим, већ и живим на Бобији.“

Мићић је, од 2000 године, у неколико наврата био на челу ШГ „Борања“, а дуже времена до одласка у пензију био је заменик директора. Између фотеље и шуме, увек се опредељивао за шуму.

Петар Банковић, дил.ек.

Одлазак у пензију

На 33. рођендан Јавног предузећа „Србијашуме 01.10.2024.године, отишао је у пензију наш драги колега Љубинко Видић из ШГ „Шумарство“ Рашка.

Рођен 01.10.1959.године у Рашки. Свој радни век је провео у ШГ „Шумарство“ Рашка од 01.07.1980.године на пословима пословођа стоваришта грађе, пословођа радилишта, ловочувар шума и магационер.

Кроз цео радни век несебично се залагао и ангажовао на свим пословима и радним задацима које је обављао. Мирне нарави, увек добре воље, чврстог карактера, добар друг, човек од поверења, поштен, великог срца који воли живот и живи га пуним плућима.

Како на послу, тако и у спорту био је активан спортски радник. Скоро сваке године учествовао је на радничким спортским играма „Шумаријади“, био капитен и освајао медаље у спортским дисциплинама, малом фудбалу и стоном тенису.

У ЈП „Србијашуме“ Београд, у ШГ „Шумарство“ Рашка, радило је раније неколико чланова његове породице, који су такође дали допринос предузећу.

Колеге из газдинства су се потрудиле и у знак пажње колеги Љубинку организовале дружење и пригодну прославу поводом одласка у пензију.

Нашем драгом колеги Љубинку Видићу желимо све најбоље у животу, да у миру проводи пензионерске дане, да га служи добро здравље и срећа прати на сваком кораку.

ШГ „Шумарство“ Рашка

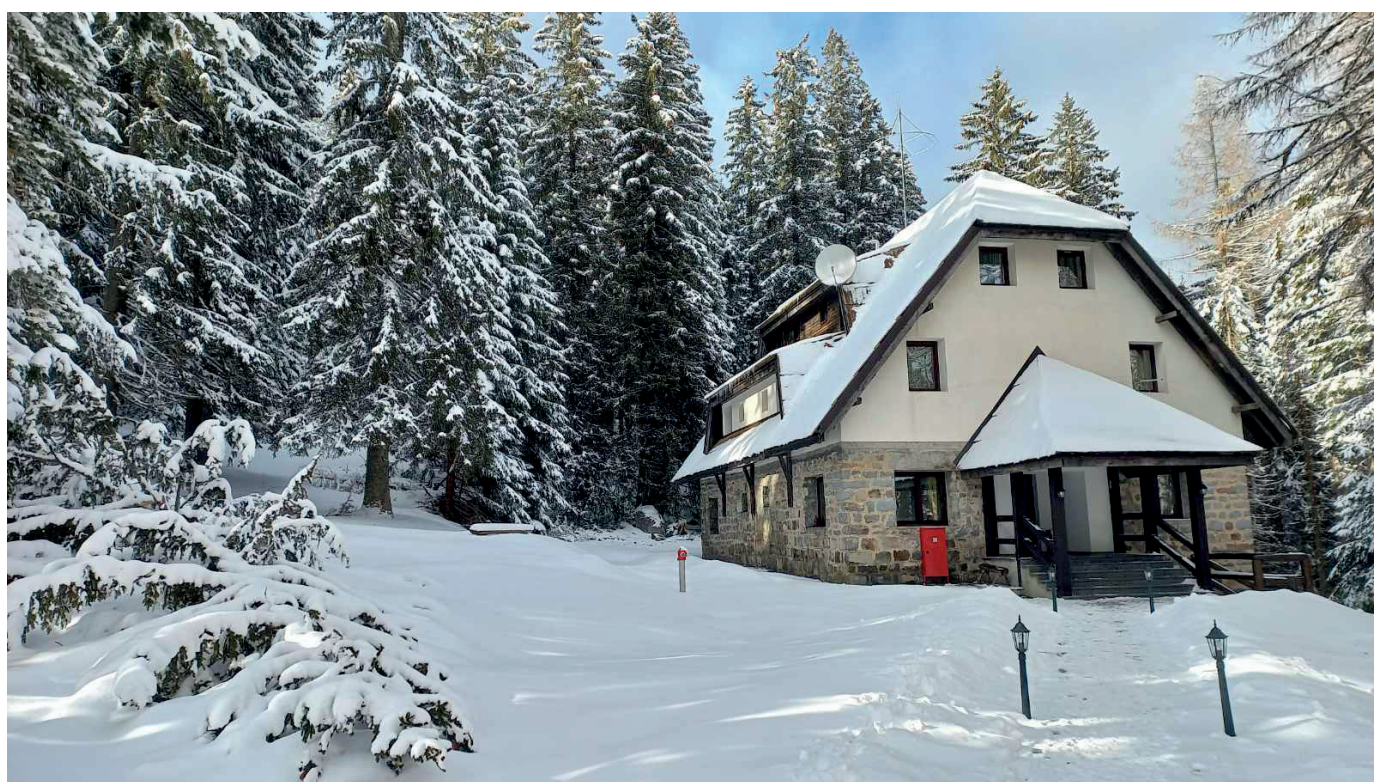

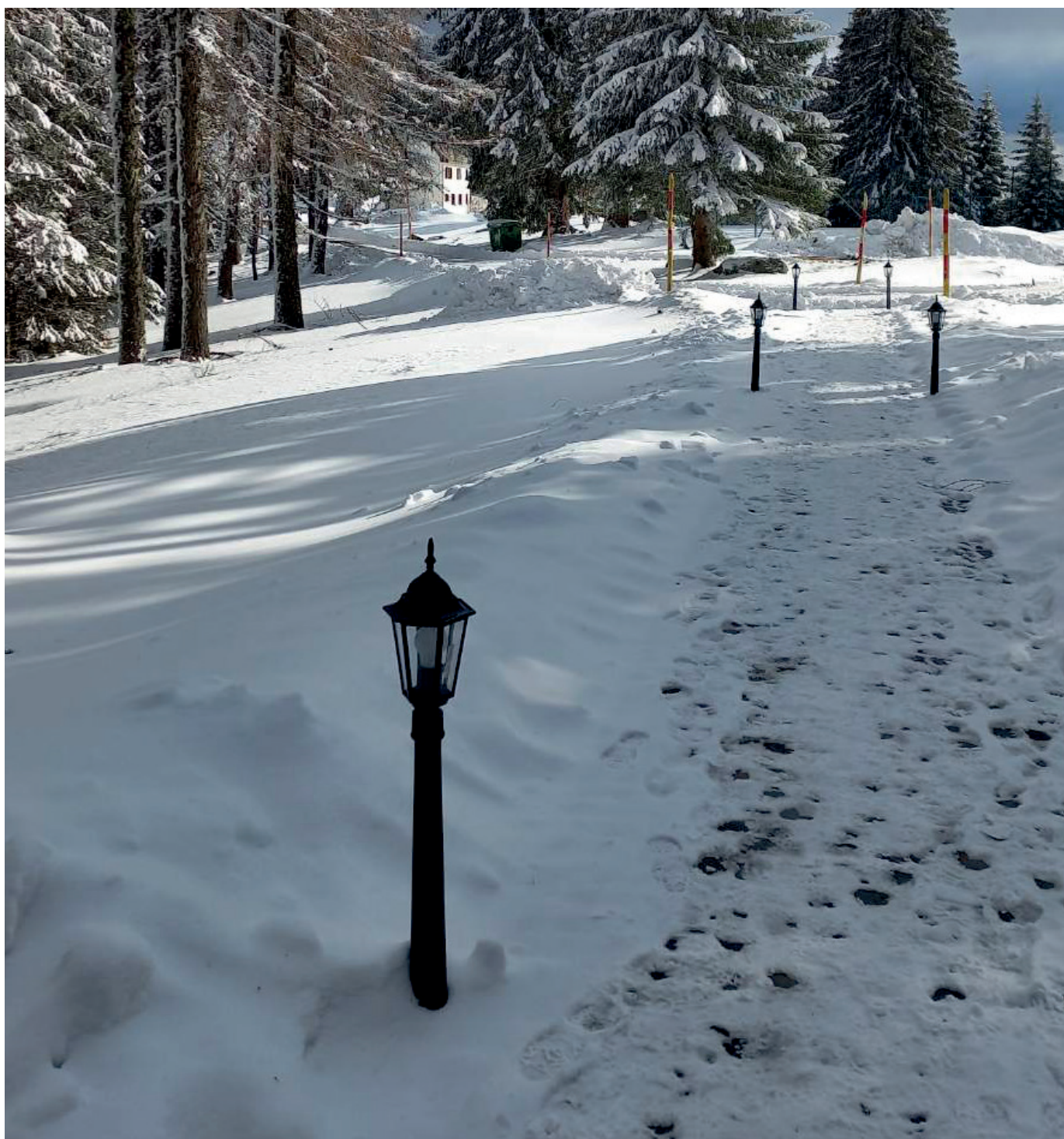
АПАРТМАНИ „ШУМАРСТВО“ КОПАОНИК

www.turizamsrbijasume.rs

Цене су по студију дневно за наведени број особа.

АПП СРБИЈАШУМЕ	Тип собе/ смештај	Услуга	Нов 24 Дец 01	Дец 08,15,22	Дец 29 Јан 05,12	Јан 19,26 Феб 02,09	Феб 16	Феб 23 Мар 02	Мар 09,16,23,30 Апр 06,13,20,27
ШУМСКА КУЋА 1	Студио за 4 особе	НА	46.662,00	52.080,00	75.516,00	56.280,00	68.796,00	52.080,00	46.662,00
ШУМСКА КУЋА 2 и ШУМСКА КУЋА 3	Студио за 3 особе	НА	33.516,00	37.632,00	55.902,00	41.664,00	46.704,00	37.632,00	33.516,00
	Студио за 2 особе		28.392,00	31.500,00	37.632,00	31.500,00	34.524,00	31.500,00	28.392,00

ЗИМА 2024/2025.

- **СРБИЈА** - КОПАОНИК, ЗЛАТАР, ЗЛАТИБОР, ДИВЧИБАРЕ, ТАРА, СТАРА ПЛАНИНА
- **БУГАРСКА** - БАНСКО, БОРОВЕЦ И ПАМПОРОВО
- **БИХ** - ЈАХОРИНА

• ЛЕТО 2025.

- ГРЧКА
- ТУРСКА
- ТУНИС
- ЕГИПАТ

ПОПУСТИ ЗА РАНЕ РЕЗЕРВАЦИЈЕ

• ЈЕСЕН 2024. И НОВА ГОДИНА 2025.

- У ЕВРОПСКИМ ГРАДОВИМА** - ПРАГ, БУДИМПЕШТА, БЕЧ, ВЕНЕЦИЈА, МИЛАНО, ИСТАНБУЛ, РИМ, ПАРИЗ...
- **WELLNESS & SPA** - СРБИЈА, СЛОВЕНИЈА И МАЂАРСКА

АВИО КАРТЕ ЗА ЦЕО СВЕТ

МОГУЋНОСТ ПЛАЋАЊА НА РАТЕ СВИХ АРАНЖМАНА ПУТЕМ АДМИНИСТРАТИВНЕ ЗАБРАНЕ ДО 15.03.2025.
 ЈП „Србијашуме“ – ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА, Бул. Михајла Пупина 113, 011/6128-304, 6128-306

